

T.C.
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
AİLE HEKİMLİĞİ ANABİLİM DALI

18 YAŞ ÜZERİ EVLİ KADINLARDA
AİLE İÇİ ŞİDDETİN DEĞERLENDİRİLMESİ

TIPTA UZMANLIK TEZİ

Dr. Gül Barış GÜL

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Kurtuluş ÖNGEL

İZMİR
NİSAN-2023

T.C.
İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
AİLE HEKİMLİĞİ ANABİLİM DALI

18 YAŞ ÜZERİ EVLİ KADINLARDA
AİLE İÇİ ŞİDDETİN DEĞERLENDİRİLMESİ

TIPTA UZMANLIK TEZİ

Dr. Gül Barış GÜL

TEZ DANIŞMANI

Prof. Dr. Kurtuluş ÖNGEL

İZMİR
NİSAN-2023

TEŞEKKÜR

Uzmanlık eğitimim ve tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve birikimleri ile desteğini esirgemeyen değerli hocam ve tez danışmanım, Katip Çelebi Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı Başkanı ve Eğitim Sorumlusu Prof. Dr. Kurtuluş ÖNGEL başta olmak üzere, uzmanlık eğitimimin tamamlanmasında yardım ve katkılarından dolayı tüm Aile hekimliği Anabilim Dalı öğretim üyelerine,

Uzmanlık eğitimim süresince bilgi ve tecrübelerini paylaşarak yol gösteren, destek olan değerli hocalarım Doç. Dr. Berna ERDOĞMUŞ MERGEN, Doç. Dr. Gülseren PAMUK , Doç. Dr. Esra Meltem KOÇ ve Uzm. Dr. Meryem ÇAKIR'a

Birlikte keyifle çalıştığım ve kendimi bu güzel ailenin bir parçası olarak hissetmemde katkısı olan başta asistan hekim arkadaşlarım olmak üzere tüm hastanemiz ve aile sağlığı merkezlerimizde çalışan hemşire, sekreter ve personelimize,

Beni bugünlere getiren anneme, babama ve sabrı ile manevi desteğini esirgemeyip her koşulda yanımda olan canım eşime,

Sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunarım...

Dr. Gül Barış Gül

Nisan-2023

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	I
İÇİNDEKİLER	II
KISALTMALAR	IV
TABLolar	V
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Aile	3
2.2. Şiddet.....	6
2.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Tanımı.....	8
2.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Türleri	8
2.5. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri ve Yansımaları	12
2.6. Aile İçi Şiddetin Kadın Üzerindeki Etkileri	14
2.7. Aile İçi Şiddetin Çocuklar Üzerindeki Etkileri	14
2.8. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri İle İlgili Teorik Yaklaşımlar	14
2.9. Aile İçi Şiddet Uygulayan Erkeklerin Genel özellikleri.....	16
2.10. Aile İçi Şiddete Maruz Kalan Kadınların Genel Özellikleri	16
2.11. Kadınların Şiddeti Kabullenme Sebepleri	16
2.12. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Fark Edilme Süreci	17
2.13. Türkiye’de ve Dünya’da Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.....	18
3. GEREÇ VE YÖNTEM	25
3.1.Araştırmanın Yeri.....	25
3.2. Etik Kurul Onayı	25
3.3. Araştırmanın Tipi	25
3.4. Araştırmanın Uygulandığı Grup.....	25
3.5. Veri Toplama Araçları.....	26
3.6. İstatistiksel Analiz	26
4. BULGULAR.....	27
4.1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri	27
4.2.Aile İçi Şiddet Düzeyinin Değerlendirilmesi	31
4.3.Eşten Fiziksel Şiddet Görme Durumu.....	37

4.4.Sosyodemografik Veriler ile Aile İçi Şiddet Düzeyi ve Eşten Fiziksel Şiddet Görme Durumunun Analiz Bulguları	41
5. TARTIŞMA	52
6.SONUÇ ve ÖNERİLER.....	61
7.ÖZET.....	62
8. SUMMARY	64
9.KAYNAKLAR	66
EK-1	75



KISALTMALAR

AİÇ	Aile İçi Şiddet
CEDAW	Declaration on the Elimination of Discrimination against Women
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
EFŞG	Eşten Fiziksel Şiddet Görme
GREVIO	Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
NVAW	National Violence Against Women
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
SPSS	Statistical Packet for The Social Science
ŞÖNİM	Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TCK	Türk Ceza Kanunu
TSSB	Travma Sonrası Stres Bozukluğu
UNSTATS	United Nations Statistics Division
WHO	World Health Organization

TABLÖLAR

Tablo 1: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-1.....	28
Tablo 2: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-2.....	29
Tablo 3: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-3.....	30
Tablo 4: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-4.....	31
Tablo 5: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-1.....	33
Tablo 6: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-2.....	34
Tablo 7: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-3.....	35
Tablo 8: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-4.....	36
Tablo 9: Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi-1	38
Tablo 10: Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi-2	39
Tablo 11: Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi-3	40
Tablo 12: Kadının yaş aralığı ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	41
Tablo 13: Kadının mesleği ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	42
Tablo 14: Kadının eğitim durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	42
Tablo 15: Eşin yaş aralığı ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	43
Tablo 16: Eşin eğitim durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	44
Tablo 17: Eşin mesleği ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	44
Tablo 18: Ailenin aylık geliri ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	45
Tablo 19: : Önceki evliliklerinden çocuk sahibi olma durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	45
Tablo 20: Anlaşarak evlenme şekline sahip kadınlar ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları.....	46
Tablo 21: Görücü usulü ile evlenenler ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları.....	46
Tablo 22: Akraba evliliği ile evlenenler ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları.....	47
Tablo 23: Kaçarak evlenenler ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	47
Tablo 24: Evlilik süresince evde diğer eşten çocuk olması ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları.....	48
Tablo 25: Evlilik süresince evde kayınvalide ile yaşayanlar ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları .	49

Tablo 26: Evlilik süresince evde beraber yaşayan kimse olmaması durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları.....	49
Tablo 27: Sigara kullanan kadınlar ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	50
Tablo 28: Eşi sigara kullanan kadınlar ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları.....	50
Tablo 29: Alkol kullanma durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları	50
Tablo 30: Eşin alkol kullanma durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları.....	51



1. GİRİŞ VE AMAÇ

Şiddet, insan yaşamının her alanında görülebilen ve dünyada giderek artan önenebilir, önemli bir toplum sağlığı sorunudur. Yaşantımızın hemen her alanında, herkesi etkisi altına alabilen, insan doğasında bastırılmış bir davranış biçimi olarak bulunabilen şiddet, bireylere ve topluma zarar verebilecek tüm eylemleri kapsayan bir kavramdır (1)

Şiddet, bireyin karşıt görüşte olanlara kaba güç veya kuvvet kullanımı, duygu veya davranışta aşırılık göstermesi anlamına gelmektedir (2). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti geniş bir tanımlama yaparak “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya davranışa dökme biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” şeklinde açıklanmıştır (3).

Aile içi şiddet ise aile üyelerinden biri tarafından aynı ailedeki diğer üye ya da üyelerine yönelik, bireylerin yaşamını, fiziksel veya psikolojik bütünlüğünü ve bağımsızlığını tehdit eden, kişiliğine veya kişilik gelişimine ciddi boyutlarda zarar veren eylem veya ihmal olarak tanımlanmaktadır (4).

Birleşmiş Milletler Bildirgesi’nde şiddetin en yaygın biçimlerinden olan kadına yönelik şiddeti “ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel yada psikolojik olarak acı veya ıstırap veren ya da verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem, uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma” şeklinde tanımlanmaktadır (5).

Dünyada ve ülkemizde şiddete bağlı olaylar ciddi bir toplumsal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünyada kadınların %30’u eşi ya da partneri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır (6–8) . Ülkemizde ise kadınların; %44’ü duygusal, %36’sı fiziksel %12’si cinsel ve %30’u ekonomik şiddet görmektedir (9–11) . Yapılan bir diğer çalışmada ise evlilik boyunca en az bir kez aile içi fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %38.2 olarak bulunmuştur (12).

Dünya sağlık örgütü 2013 raporuna göre kadının en çok şiddete maruz kaldığı kıta Afrika. Afrika ülkelerinde yaşayan kadınların neredeyse yarısı, % 45.6'sı fiziksel ya da cinsel şiddete uğruyor. Avrupa ülkelerinde düşük ve orta gelirli aileler arasında bu oran % 27.2'ye çıkarken Avrupa kıtasının genelinde kadınların % 32.7'si fiziki ve cinsel şiddet uğradığını ifade ediyordu. Şiddete uğrayan kadınların yüzde 42'si tıbbi yardım almak durumunda kalırken DSÖ, kadına yardımın buradan başlaması gerektiğini duyurdu (13).

Türkiye'de kadınların şiddete yönelik tutumlarına ilişkin yürütülen bir çalışmanın neticesinde kadınların %49,3'ünün kadının erkeğiyle tartışmaması gerektiğine, %14,2'sinin bazı durumlarda erkeğin eşini dövebileceğine, %47,4'ünün kadının davranışından erkeğin sorumlu olduğuna ve %30,5'inin ise kadın istemese de eşinin istemesi durumunda onunla cinsel ilişkiye girmesi gerektiğine inandıkları kaydedilmiştir (14).

Kadına yönelik şiddet, bir sosyal problem olup tüm toplumlarda, din, ırk, eğitim, sosyal ve ekonomik sınıf ayrımı olmadan devam etmektedir (15). Şiddet nedeniyle 15-44 yaş arası ölen kadınların sayısı Dünya Bankası verilerine göre trafik kazaları, sıtma, kanser ve savaşlarda ölen kadınların sayısından daha fazladır. Türkiye'de bakanlıklar düzeyinde yapılan çalışmalar sonrası kurumlarda ilgili eğitim protokolleri imzalanıp, kurumlarda hizmet içi kurslar ve benzer etkinliklerle aile içi şiddet konusunda oluşturulmaya çalışılmıştır (16).

Bir toplumda yetişen bireylerin hem ruhen hem de bedenen sağlıklı olması için huzurlu bir aile ortamında büyümeleri gerekmektedir. Şiddet ortamında büyüyen bireyler yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde şiddet uygulayıcısı veya mağduru olmakta ve nesiller boyunca şiddetin devam etmesine sebep olmaktadır. Bu nedenle şiddet toplum için önemli bir risk faktörüdür ve gerekli önlemlerin alınarak azaltılması toplum sağlığının korunması açısından oldukça önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği polikliniğine başvuran 18 yaş üstü evli kadına yönelik aile içi şiddetin sıklığı ve kadınların şiddet konusundaki tutumlarını değerlendirmektir. Temel olarak sosyodemografik veriler ile şiddet arasındaki bağlantıları, aile içi şiddet düzeyini ve eşten şiddet görme durumunu değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

Bu bölümde; aile ve işlevleri, şiddetin tanımı ve nedenleri, kadına yönelik aile içi şiddetin tanımı, türleri, nedenleri ve sonuçları, kadına yönelik aile içi şiddetin nedenleri ve yansımaları, kadına yönelik aile içi şiddetin teorileri, ile Türkiye ve Dünya’da kadına yönelik aile içi şiddet konusunda yapılan araştırmalara yer verilmişti.

2.1. AİLE

Türk Dil Kurumuna göre aile, evlilik ve kan bağı bulunan, karı, koca, çocuk ve kardeşler arasındaki ilişkilerin söz konusu olduğu toplumdaki en küçük birliktir (17). Her bir aile yapı, fonksiyon ve gereksinimleriyle ayrı bir varlıktır ve toplumun üyelerini şekillendirir, besler ve toplumsal kurumlardan daha fazlasıdır (18–20)

Aile, karşı cinsten iki yetişkin bireyin yasal ve törel kuralara uyarak kurdukları psikolojik, biyolojik ve sosyolojik fonksiyonları olan bir kurumdur (21).

Tarihsel süreç içinde aile ünitesinin dinamikleri, yapısı ve fonksiyonları aile odaklı meslekler için iki kavramsal çerçevede ele alınmıştır. Bunlar; Aile Teori Modelleri (aileyi değerlendirmeyi ve anlamaya yön verir) ve Aile Terapi Modelleri (müdahalelere yön verir) (22,23). Bu iki yaklaşım aileyi değerlendirme ve müdahale uygulamaları için davranış, doğa ve fiziksel bilimlerden kökenini alır; aile yapısını ve süreçlerini anlamada yardım eder ve kavramsal çerçeveyi oluşturur.

2.1.1. Aile türleri

Aile tipleri hane halkı sayısına göre, otoriteye göre, evlilik sayısına göre ve eşin seçildiği gruba göre olmak üzere çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Hane Halkı Sayısına Göre Aile Tipleri; 19. yüzyıldan itibaren gelişen endüstri devriminden sonra toplum yaşamında köklü değişimler yaşanmıştır. Bu değişimler sonucunda da aile yapısında da değişimler oluşmuştur.

En önemli değişikliklerin başında aile içerisindeki kişi sayıları gelmektedir (24). Buna göre, hane halkı sayısına göre aile tipleri kendi içerisinde geniş, çekirdek, geçiş, parçalanmış aile olarak isimlendirilmiş dört farklı gruba ayrılmaktadır:

-Geniş Aile: Kırsal alanda yaşayan, tarımla geçimini sağlayan, akrabalık bağları kuvvetli, aile adının önem ifade ettiği, erkeklerin karar almada ön planda olduğu, yaşlı erkeğin ya da erkeklerin aile sorumluluğunu üstlendiği, geleneklere bağlı bir aile tipidir (25). Birkaç kuşak aynı çatı altında yaşar ve geçimlerini genellikle toprağı işleyerek sağlarlar. Aile içi ve toplumsal ilişkiler geleneklere, törelere ve dini kurallara göre düzenlenir. Günlük yaşamda dışa kapalı olan bu ailelerde hiyerarşik bir düzen bulunmaktadır. Erken yaşta evliliğin yaygın olduğu bu aile tipinde eş seçiminde ailenin beklentisi ön plandadır (26).

-Çekirdek Aile: Anne, baba ve çocuklardan oluşan iki kuşağı kapsayan ve evlilik bağı ile oluşmuş aile tipidir. Çekirdek ailede, ailenin diğer akrabaları ile ilişkileri sınırlıdır ve akrabaların aile üzerine uyguladıkları inanç, töre, siyaset gibi nedenlerle uyguladıkları baskı ve denetim azdır. Eş seçimi ve çocuk sayısı bireysel tercihlere göre belirlenir (26).

-Geçiş Ailesi: Bu tip aileler görünüş olarak çekirdek aile görünümünde olmasına karşın görüş, duygu ve düşünce, değer yargıları, aile içi etkileşimde geniş aile özelliklerini sürdürmektedir. Bu aileler kent yaşantısına ekonomik olarak uyum sağladıkları halde, yaşam tarzı olarak uyum sağlayamadıklarından, dışa kapalı bir hayat yaşarlar ve daha çok kendi akrabalarıyla ya da kendi yörelerinden ailelerle ilişki ve dayanışma içinde olurlar. Bu nedenle kırsal alandaki yaşam biçimlerini devam ettirirken kent yaşamına uyum sağlamaya çalışan geçiş ailelerinde en önemli sorun kuşaklar arası çatışmadır (26,27).

-Parçalanmış/Eksik Aile: Thornton ve Fricke'nin "ölüm, boşanma, ayrı yaşama gibi nedenlerle karı ve kocadan birinin ya da her ikisinin bulunmadığı aile tipi" olarak tanımladığı parçalanmış/eksik aile; boşanmış eşlerden biri ile çocuklardan oluştuğu gibi, evlilik bağı olmayan çiftler ve çocuklarından oluşabilmektedir (28).

Otoriteye göre aile türleri; ataerkil, anaerkil ve eşitlikçi olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır (29).

-Ataerkil Aile: Özellikle kırsal kesimde yaygın biçimde görülen bu aile yapısında evin en yaşlı erkeği evin reisidir, geniş hak ve yetkilere sahiptir. Ailenin diğer üyeleri ona ve onun verdiği kararlara itaatle yükümlüdür. 10 Geleneksel büyük ailelerde yaygın olan bu yönetim biçimine geleneksel değerlerin yaşatıldığı bazı çekirdek aile yapılarında da rastlanmaktadır.

-Anaerkil Aile: Çok da yaygın olmayan bir aile yapısıdır. Ataerkil ailede yaşlı erkeğe verilen hak ve yetkiler bu aile yapısında büyükanne ya da anneye verilmiştir. Ona bu gücü veren büyük ölçüde ekonomik bağımsızlığı veya mal varlığıdır. Ülkemizde en az görülen aile yapılanmasıdır.

-Eşitlikçi Aile: Günümüzün çağdaş aile tanımına uyan, yetki ve sorumlulukların eşler arasında eşit olarak paylaşıldığı demokratik bir aile modelidir. Aileyi ilgilendiren kararlara aile üyelerinin tümü katılır. Sosyal ve ekonomik değişimlere bağlı olarak bu yapıdaki ailelerin sayıları her geçen gün artmaktadır.

Evlilik sayısına göre aile türleri; bu tip aileler, eş sayılarına göre gruplandırılmışlardır. Aile türleri; monogami ve Poligami olarak adlandırılmaktadır ve aşağıdaki şekildedir (30).

-Monogami: Tek eşle evlenme anlamına gelmektedir.

-Poligami: Çok evlenme anlamına gelmektedir. Poligami de kendi içinde ikiye ayrılır: **Poliandri ve Polijini**. Bir kadının aynı anda birden fazla erkekle evlenmesine poliandri denir. Bu evlilik türüne az rastlanmaktadır. Bir erkeğin birden fazla kadınla evlenmesi ise polijini olarak adlandırılır.

Eşin seçildiği gruba göre evlilik türleri; endogami ve egzogami olmak üzere ikiye ayrılır (30).

-Endogami: Aile içi evlilikte denir. “Kadın ya da erkeğin, üyesi olduğu sosyal gruptan bir kimse ile evlilik bağı kurmasının zorunlu olmasına içevlilik denir. Burada sözü geçen toplumsal grup soy, kabile, mezhep, sosyal sınıf, köy gibi farklı sosyolojik kategorileri içermektedir.

-Dışevlilik: Kadın ya da erkeğin evleneceği kişiyi üyesi olduğu grubun dışından seçmesidir.

2.1.2. Ailenin önemi

Toplumun en küçük birimi olarak kabul edilen ailenin insan yaşamında vazgeçilmez bir önemi vardır. Sağlıklı aile ortamında yetiştirme fırsatı bulamamış kişiler sosyalleşme sürecinde ilgisizlik, anne baba arasında çatışma, aile içi şiddet ve boşanma gibi sorunlarla karşılaşır. Huzursuz aile ortamı içinde büyüyen kişiler güvensizlik hisseder ve bu kişilerin benlik saygıları düşüktür. Bireylerin şiddeti hak arama ve sorun çözme yöntemi olarak kabul etmeleri ve onaylamaları ailede başlar. Çünkü sosyal yaşamda kişilerarası sağlıklı ilişkilerin kurulması için gerekli olan güven ve sevgi duygusu eksikse, bireyler sorun çözme yöntemi olarak şiddeti öğrenirler (31). Bireyin toplumu, toplumunda bireyi doğumdan ölümüne kadar etkileyeceği gerçeği unutulmamalıdır (32).

2.1.3. Ailenin işlevi (fonksiyonu)

Aile evrensel bir kurum olarak toplumsal yapının çekirdeği, özü durumundadır. Bir milletin hem nesillerinin hem de kültürünün devamını sağlamaktadır. Ailede her üyenin sorumlulukları bulunmakta ve aralarındaki ilişkiler sevgi ve fedakarlığa dayanmaktadır. Geleneksel ailenin görevlerini altı ana grupta toplamak mümkündür (33); 1) Biyolojik İşlev 2) Psikolojik İşlev 3) Eğitim İşlevi 4) Toplumsal İşlev 5) Kültürel İşlev 6)Ekonomik İşlev.

2.2. ŞİDDET

2.2.1. Şiddetin tanımı

Şiddetin en kapsayıcı tanımlarından biri Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yapılmıştır. Bu tanım “Kişinin kendisine, bir başkasına, bir gruba veya bir topluluğa karşı, yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişim bozukluğu veya yoksunlukla sonuçlanan (veya sonuçlanma ihtimali yüksek olan) kasıtlı güç ya da şiddet kullanımı veya güç ya da kuvvet kullanma tehdidi” şeklindedir (3).

Etimolojik yönden, şiddet sözcüğü Türkçe 'ye Arapça 'dan geçmiştir. Şiddet; “sertlik, sert ve kaba davranış, kaba kuvvet kullanma” anlamındadır (34).

Şiddet olgusunun incelenmesine yönelik olarak yapılan araştırmalar, şiddetin tek bir boyutta ele alınmayacak kadar karmaşık bir olgu olduğunu göstermektedir. Dolayısı ile şiddet, biyolojik, psikolojik ve sosyo-kültürel bakış açılarıyla çok boyutlu bir biçimde incelenmelidir (35).

Ekolojik modele göre her birey içinde bulunduğu kişisel, ailesel, çevresel ve toplumsal etmenlerden etkilenir. Bu etmenler şiddet davranışının oluşması için risk oluşturur (36).

Şiddetin sosyal nedenlerinde şiddet uygulama öğrenilebilen bir davranıştır. Toplumların sahip oldukları iletişim becerilerinin yetersizliği, duygu ve düşüncelerin kışkırtıcı biçimlerde ifade edilmesi alışkanlığı, bilinçsizce yapılan suçlamalar, hatalı namus ve ahlak anlayışları da şiddetin sosyal nedenleri arasında sayılabilir. Yoksulluk, beklentilerin ve kazanılmış niteliklerin yoksunluğu gibi sosyoekonomik baskı unsurları da şiddet uygulanmasına neden olabilir. Alkol ve madde bağımlılığı olan kişilerin ise gerek bu sosyal faktörlerin gerekse bağımlılık yaratan maddelerin neden olduğu ruhsal etkiler sonucunda şiddet uygulamaya daha yatkındırlar (37).

2.2.2. Şiddetin türleri

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınlamış olduğu rapora göre şiddetin iki çeşidi vardır. Bunlar; bireyin kendine uyguladığı şiddet ve bireyler arası şiddettir (38).

Genel olarak şiddet, kişinin kendine uyguladığı şiddet, kişiler arası şiddet ve kollektif şiddet olarak da kategorize edilmiştir. Maruz kalana göre kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik şiddet, yaşlıya yönelik şiddet, akranlar arası şiddet, kardeşler arası şiddet, flört şiddeti, engelliye yönelik şiddet, LGBT şiddeti, mülteci şiddetidir. Kişinin kendine yönelik şiddet türlerinden bahsedilirken; uygulanış türlerine göre fiziksel şiddet, cinsel şiddet, duygusal şiddet, ekonomik şiddet ve siber şiddet olarak sınıflandırılmaktadır (39). Toplumsal yaşamda rastlanan şiddet şekilleri aşağıdaki gibidir (40):

-Kendine dönük şiddet: İntihar, bedene zarar verici uygulamalar

-Kişilerarası şiddet: Kadına, çocuğa, yaşlıya yönelik şiddet, flört şiddeti, aile içi şiddet

-Organize şiddet: Uluslararası şiddet, kolektif şiddet, politik şiddet, iktidar şiddeti, iktidara karşı şiddet

-Medya şiddeti: Yazılı ve görsel basında şiddet içeren görüntü, ses ve yazı ile ortaya çıkan şiddet

-Diğer şiddet şekilleri: Çete şiddeti, kan davaları, sokak şiddeti, insan ve organ ticareti, pornografi, homoseksüel ve lezbiyenlere yönelik şiddet, azınlıklara yönelik şiddet, okulda ve spor olaylarında şiddet

Bunlar arasında en sık görülen şiddet türü kadına yönelik şiddettir. Kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan, kadını inciten, ona zarar veren, fiziksel, cinsel, ruhsal hasarla sonuçlanma olasılığı bulunan, toplum içerisinde ya da özel yaşamında ona baskı uygulanması ve özgürlüklerinin keyfi olarak kısıtlanmasına neden olan her türlü davranıştır (41).

2.3. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN TANIMI

Dünyada kültür farkı, sınıf ayrımı, eğitim ve gelir düzeyi gözetmeksizin her dört ailenin birinde yaşanan aile içi şiddet; aile bireylerinden birinin diğer bireye yönelik fiziksel, psikolojik, sosyal, cinsel ve ekonomik yönden zarar verme, kişinin yaralanmasına, baskı altına alınmasına, özgürlüğünün kendi isteği dışında engellenmesine sebep olan her türlü davranışı kapsamaktadır (42–44).

İstanbul Sözleşmesi aile içi şiddeti; kişi, şiddet uygulayan kişiyle aynı evde yaşasın ya da yaşamasın eşler veya partnerler arasında olan her türlü bedensel, cinsel, duygusal ya da ekonomik şiddet eylemi olarak tanımlamaktadır (45).

Birleşmiş Milletler Bildirgesi'nde kadına yönelik şiddet ; “ister kamusal isterse özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara fiziksel, cinsel ya da psikolojik olarak acı veya ıstırap veren, cinsiyete dayalı bir eylem uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma” şeklinde tanımlanmaktadır (5).

2.4. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN TÜRLERİ

Şiddet hem çok yönlü hem de farklı biçimde karşımıza çıkmaktadır. Fiziksel, sözel, duygusal/psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet olarak sınıflandırılmaktadır (46–48).

2.4.1. Fiziksel şiddet

En yaygın yaşanan şiddet türü olan fiziksel şiddet; tokat, tekmeleme, yumruklama, hırpalama, boğaz sıkma, saçını çekme, kesici aletlerle yaralama, sakat bırakma, sağlıksız koşullarda yaşamasına sebep olma, sağlık hizmetlerine ulaşımını engelleyip bedensel zarar görmesine sebep olmak gibi eylemleri kapsayan davranışlar şeklinde tanımlanmaktadır (49–52).

Amerika Bileşik Devletlerinde yapılan National Violence Against Women (NVAW) ulusal kadına karşı şiddet araştırmasında, 1 yılda fiziksel şiddet gören kadın sayısı 4,5 milyondur ve 18 yaş ve üstündeki her 100 kadından 44,2'sinin fiziksel şiddet gördüğü belirlenmiştir (53). Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Danışma ve Dayanışma Merkezi'nin 2013 yılı verilerine göre Mor Çatı' ya başvuran 1131 kadın ve çocuktan %55'i fiziksel şiddete maruz kalmıştır (54).

Fiziksel şiddet en fazla maruz kalınan şiddet türü olmasına rağmen sürekli gizli tutulmuş bir olgudur. Evinin düzeni bozulmasın, kocası terk etmesin, utanmasın huzuru bozulmasın ya da kadının korkusundan dolayı susmayı da beraberinde getirir. Ancak çoğu zaman gizlense de verilere ve yapılan araştırmalara göre kadına yönelik şiddetin fiziksel boyutu yadsınamayacak kadar fazladır (55).

Türkiye'de en çok rastlanan kadına yönelik aile içi fiziksel şiddet türlerinden biri olan töre ve namus cinayetlerinde, kadın ya da genç kız ailesinin isteği dışında duygusal ilişki yaşama, evlilik dışı bekaretini kaybetme, gayri meşru çocuk doğurma gibi nedenlerle baba, kardeşler, eşler, hatta eski eşler tarafından öldürülebilmektedir. Bazı durumlarda, kadının giysileri, yabancılarla konuşması, ailenin istediği kişi ile evlenmek istememesi, ailesinin isteği dışında eşinden boşanması gibi nedenler de töre ve namus cinayetleri için bahane olabilmektedir. Bu anlamda namus cinayeti, kız çocuklarının veya kadınların, ailenin veya bulunduğu toplumsal çevrenin egemen gelenek veya törelerinin belirlediği namus anlayışını ihlal ettiği, dolayısıyla aile şerefini lekelediği, aileye veya erkeğe utanç kaynağı olduğu gerekçesiyle, aile meclisi kararıyla veya erkeğin kişisel kararıyla öldürülmesidir (56).

2.4.2. Sözel şiddet

En sık yaşanan şiddet olan ‘‘sözel şiddet’’, söz ve hareketlerini düzenli bir şekilde korkutma, sindirme, cezalandırma ve kontrol aracı olarak kullanılmasını ifade eden şiddet biçimidir. Bu davranışlardan en belirginini, kişinin değer verdiği konulara yönelik güven sarsmak ve kişiyi yaralamak amacıyla belirli aralıklarla çok ağır hakaret ve sözler söylemektir (57).

Aile Araştırma Kurumu’nun yaptığı araştırmanın sonucuna göre, erkeklerin kadınlara uyguladıkları şiddetin %84’ü sözel şiddettir (58). Sözel şiddet uygulayanlar ve sözel şiddet mağdurları genellikle sözel şiddetin farkına varmamakla birlikte, farkına varılsa bile sözel şiddeti önemsemezler, dolayısıyla sözel şiddetin etkilerinin ve boyutlarının anlaşılması oldukça güçtür (59).

2.4.3. Duygusal/psikolojik şiddet

Duygusal şiddet, duyguların ve duygusal gereksinimlerin; zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, öfke, gerginlik boşaltmak amacıyla karşı tarafa baskı uygulayabilmek için tutarlı bir şekilde istismar edilmesi, bir yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmasıdır (60).

Kadının sevgi, saygı gibi birtakım duygusal ihtiyaçlarının önemsenmemesi, dinine, ırkına, diline, geçmişine ait değer verdiği inançlarının küçümsenmesi, kadının yardım alabileceği kurum ve kişilerden kopmasını sağlamak için arkadaşlarının ve aile fertlerinin devamlı bir şekilde küçümsenmesi, evden kovulmakla korkutulması, çevresiyle olan ilişkilerinin denetlenmesi veya engellenmesi duygusal/psikolojik şiddet kapsamındadır (41).

Fiziksel/bedensel şiddet ile duygusal/psikolojik şiddet arasında bir etkileşim bulunmaktadır. Duygusal/psikolojik şiddet zamanla fiziksel/bedensel şiddetin vekili ve tehdidi olmakta, böylece kadınlara her zaman dövülebileceklerini hatırlatmaktadır (60).

2009 yılında Türkiye’de tamamlanan Aile İçi Şiddet Araştırması’na göre, kadınların %44’ü yaşamlarının herhangi bir kesitinde duygusal/psikolojik şiddet yaşamışlardır (61).

2.4.4. Cinsel şiddet

Cinsel şiddet; cinselliğin karşı tarafı korkutma, sindirme ya da denetim altına almada araç olarak kullanılmasıdır (41). Cinsel şiddet içeren eylemler; şahsı istemediği yer ve zamanda, istemedikleri tarzda, başka şahıslarla ilişkiye zorlamak, çocuk yapmaya, onu dünyaya getirmeye veya getirmemeye zorlamak, kürtaja, enstet ilişkiye, fuhşa zorlamak, zorla evlilik yaptırmak, telefonla, mektupla, sosyal medya kanalıyla veya doğrudan cinsel içerikli, rahatsızlık duyulabilecekleri eylemlerdir (62,63)

2014 yılında Türkiye genelinde yapılan şiddet araştırmasının sonuçlarına göre, araştırmaya katılan kadınlardan eşi veya birlikte olduğu erkek tarafından yaşamın herhangi bir döneminde cinsel ilişkiye zorlanan kadınların oranı %7,4, son 12 ayda ise %2.7 olmuştur. Bundan başka, yaşamın herhangi döneminde kadının istemediği halde korktuğu için cinsel ilişkiye girme oranı %8,9, son 12 ayda ise %4,1 olarak belirlenmiştir (64). Türkiye kadınların % 12'si cinsel şiddete maruz kalmaktadır (62).

Ülkemizde birçoğu Türk Ceza Kanunu (TCK) bakımından suç olarak kabul edilmiş olan cinsel şiddet fiillerinin pek çoğu gizli kalmaktadır. Ülke genelinde fiziksel ve cinsel şiddete uğrayan kadınların % 49'unun uğradığı şiddetten kimseye söz etmezken, kadınların % 92'sinin ise uğradığı şiddetle ilgili olarak hiçbir kurum veya kuruluşa başvurmadığı ortaya konulmuştur (65).

2.4.5. Ekonomik şiddet

Kadının bir iş veya meslekle uğraşmasının engellenmesi, erkeğin kadının ekonomik gelirine el koyması, elde edilen gelirden az bir miktar verip kadının bununla yetinmesini beklemesi, yetinemediğinde şiddet uygulaması, ortak kazanımlarla alınan taşınmaz mülkün tapusunu kendi üzerine yapması, evin masraflarını karşılamaması, aile bireylerine gerekli olan harçlığı vermemesi, eşin çalışmasına izin vermemesi, paranın nereye harcandığını kontrol etmesi, bir iş veya mesleği yapmaya zorlanması, iş yaşamında kadının ilerlemesinin engellenmesi, mal ve parasının elinden alınması, satın alma hakkının engellenmesi, geliri olmayan veya yeterli geliri olmayan kadına ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli paranın verilmemesi, yaptığı harcamaların kontrol altında tutulması, kadın üzerinden çıkar elde etme karşılığı para verilmesi gibi fiiller ekonomik şiddet kapsamındadır (66).

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın 2014 yılı verilerine göre, başvuran 832 kadından %16'sı ekonomik şiddete uğramıştır (54).

2.5. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN NEDENLERİ VE YANSIMALARI

Sağlık bilimi, şiddeti bir sağlık sorunu olarak 1980'lerde görmeye başlamıştır. Kadınlar şiddeti genelde eşleri, babaları ve erkek kardeşleri gibi tanıdıkları kişiler tarafından görmekte ve özellikle şiddet uygulayanların erkekler olduğu ve onların ortak özellikleri olarak genel anlamda genç ve düşük gelire sahip oldukları göze çarpmaktadır. Bir erkeğin çocukluk ve ergenlik döneminde yoksulluk, okul başarısının düşük olması eşine fiziksel şiddet uygulaması açısından önemli olduğu bazı araştırmalar tarafından önemli bulunmuştur (67–69).

Şiddetin ailede yaşanması bireysel faktörlerin başında gelmektedir. Bu durum erkeğin şiddete başvurmasında önemli etkenlerdendir. Aile içinde şiddete tanık olmuş eşe sahip kadınların eşlerinden şiddet görme sıklıklarının şiddete maruz kalmayanlardan daha yüksektir. Şiddet uygulayanlar uygulamayanlara göre, daha fazla öfkelenen, düşmanlık duygusuna hakim, saldırgan kişilerdir (67–69).

Kadınların maruz kaldıkları fiziksel şiddetin kadın sağlığı üzerindeki yansımaları incelendiğinde küçük (morluk, sıyrık, kesilme) ve ciddi (kemiklerin kırılması, gözlerin ve kulakların yaralanması) yaralanmalar şeklinde bir sınıflandırma yapıldığı görülmektedir. Araştırma sonucunda ulaşılan bir diğer bulgu da, eş şiddetine maruz kalan kadınların bu durumu ailelerine ya da arkadaşlarına anlatarak, onların yardım etmesini beklemesi ve büyük çoğunluğunun sağlık kuruluşları ya da polis gibi resmi makamlara başvurmayı tercih etmemesidir. Şiddete maruz kalan kadınların bu durumu normal kabul etmesi, ciddiyetini kavrayamaması, korkması, çocuklarını kaybetme endişesi bu yönde davranış göstermelerinin temel gerekçeleri arasında yer almaktadır (70).

Türkiye Nüfus Sağlık Araştırması sonuçları incelendiğinde, kadınlar yemeği yakmanın, eşe karşılık vermenin, çocukları ihmal ederek yeterince ilgilenmemenin, cinsel ilişkiye girmeyi kabul etmemenin, eşe haber vermeden dışarı çıkmanın kadına yönelik fiziksel şiddetin ortaya çıkması için zemin hazırladığını düşünmektedir. Gerek kırsal gerekse kentsel alanda yaşayan kadınlara göre çocukları ihmal etme fiziksel şiddetin en çok kabul edilen nedenidir (71).

Aile içi şiddetin kadının ruh sağlığı üzerindeki etkisi şiddetin türü, süresi, ciddiyeti, başa çıkma mekanizmaları, sosyal destek sistemi gibi birçok faktöre bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Başlangıçta şok hali ya da hissizlik yaşanması şeklinde kendini gösteren şiddet olgusu, gelecekte de benzer duyguların yaşanması düşüncesi ile yerini korkuya bırakmaktadır. Maruz kalınan şiddetin devam etmesi durumunda ise, güvensizlik, umutsuzluk, çaresizlik, kontrolü kaybetme hissi, kendini suçlama ve benlik saygısında düşme gibi olumsuzluklar da ortaya çıkmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalar, şiddet gören kadınların Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) yaşadıklarını ortaya çıkarmış ve bu durumun şiddete bağlı olarak görülen bir diğer olumsuz yansıma olduğuna dikkat çekmiştir. Bununla birlikte aile içi şiddete maruz kalan kadınların intihar girişiminde bulunma, alkol ve madde kullanımında artış gibi olumsuz davranışlar sergiledikleri de görülmektedir.

Kadına yönelik aile içi şiddetin yansıması sadece ruhsal boyut ile sınırlı kalmamakta, medikal birtakım sonuçlara da yol açmaktadır. Buna göre fiziksel şiddet sonucunda kırıklar, beyin zedelenmesi, yaralanma, ölüm, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, istenmeyen gebelikler, idrar yolu enfeksiyonu, yoğun baş ve sırt ağrıları, mide ve bağırsak problemleri de yaşanabilmektedir (46). Hamilelik döneminde kadına yönelik yaşanan aile içi şiddet ise, erken doğum, gelişmemiş bebek doğumu, ceninin zarar görmesi ya da ölmesi şeklinde sonuçlar doğurmaktadır (72). Yaşanan tüm bu olumsuzlukların doğal bir sonucu olarak şiddete uğrayan kadınların genel sağlık durumları bozulmakta, yaşam kaliteleri giderek düşmekte ve sağlık hizmeti kullanım oranları da yükselmektedir (73).

Aile içi şiddetin olası yansımaları sadece şiddete maruz kalan kadınlar üzerinde değil, bu kadınların çocukları üzerinde de kendini göstermekte, şiddetin olduğu ailelerde büyüyen çocuklar, sonraki yaşamlarında şiddet uygulayıcısı olma ya da şiddete maruz kalma gibi bir dizi ruhsal ve davranışsal sorunlar yaşamaktadır. Çocukların arkadaşları ile yakın ve olumlu ilişkiler kurmakta zorlanması, saldırganlık davranışlarında artış görülmesi, okulda sorunlar yaşaması, evden kaçmayı düşünmesi, özgüven eksikliği, öfke ve mizaç problemleri, isteksizlik, ümitsizlik, konsantrasyon güçlüğü yaşaması da aile içi şiddetin olası diğer olumsuz yansımalarıdır (74).

2.6. AİLE İÇİ ŞİDDETİN KADIN ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Kadına yönelik aile içi şiddetin kadın üzerindeki etkileri, ölümcül ve ölümcül olmayan etkileri olarak 2 türe ayrılmaktadır. İntihar, cinayet ve HIV/AIDS, kadına yönelik aile içi şiddetin kadın üzerindeki ölümcül etkileri olarak belirtilebilir (75). Fiziksel sağlık, üreme sağlığı ve ruh sağlığına yönelik etkiler ise ölümcül olmayan etkiler olarak belirtilebilir (75).

2.7. AİLE İÇİ ŞİDDETİN ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Şiddet çocuklar üzerinde de çok olumsuz etkiler yaratmaktadır. Şiddetin toplumsal ve bireysel düzeyde azaltılması açısından bu konu kritiktir. Yeni kuşakların toplumsal cinsiyet eşitliği fikri ile sorun ve çatışmaları şiddet içemeyen iletişim yöntemleri kullanarak çözmeleri açısından çocukların şiddete uğraması veya tanık olmaları özellikle dikkat edilmesi ve önlem alınması gereken bir konudur.

Aile içinde şiddete tanık olan çocukların üzerinde şiddetin bazı etkileri şöyle sıralanabilir; Babasının annesine şiddet uyguladığını gören çocuk, korkar, üzülür, öfkelenir. Olaylarla hiçbir ilgisi olmasa bile suçluluk hisseder. Dayağın ve baskının bir sorun çözme yöntemi olduğunu öğrenir ve bunu uygular. Dayak ve baskıdan kurtulmak için yalan söylemeyi seçebilir. Babasıyla kendisi arasında güvene dayalı bir ilişki yerine, korkuya dayalı bir ilişkisi olur. Babaya karşı öfke duyar. Gelişiminde çeşitli sorunlar yaşayabilir. Benlik imajı sarsılır, güven duyguları zedelenir, sınır koyma becerileri gelişmez. Kendileri de şiddete uğrarlarsa, kendilerini korumak için strateji üretemezler. Şiddet ortamından kurtulmak için evden kaçabilir, erken yaşta istemedikleri veya hazır olmadıkları bir evlilik yapabilir (76).

Kadına yönelik şiddetin kadın ve çocuklar üzerindeki etkileri ile birlikte, uzun vadede meydana gelen psiko-sosyal, ekonomik ve toplumsal sonuçları da bulunmaktadır. Bu nedenle; kadına yönelik aile içi şiddet, sadece aile içindeki bir sorun olarak değil ayrıca toplumsal bir sorun olarak da görülmektedir.

2.8. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN NEDENLERİ İLE İLGİLİ TEORİK YAKLAŞIMLAR

Kadına yönelik aile içi şiddeti açıklayan temel kuramlar çok çeşitlidir. ABD’de bu konu ile ilgili ilk kuramlar 1960’lı yıllarda ortaya çıkmış ve ilk kuramlara göre, şiddet bir hastalık olarak kabul edilmiştir. Daha sonra şiddetin öğrenilebilir özelliği ve psikopatolojik özellikleri ön plana çıkmış, buna uygun olarak bazı araştırmacılar, şiddetin bir güç kaynağı olmasını baz alarak güç kuramını geliştirmişlerdir. Son yıllarda ise, araştırmacılar kadına yönelik şiddeti üç seviye üzerinden analiz etmektedirler: **mikro seviyesi, mezo seviyesi ve makro seviyesi** (77);

-**Mikro seviyede**, bir sosyal problem bireysel düzeyde incelenmekte olup, araştırmacılar bireylerin davranışlarını analiz ederek toplumsal problemi açıklamaktadır. Bu seviye bireylerarası seviye olarak da adlandırılmaktadır.

-**Mezo seviye** mikro seviyenin geliştirilmiş hali olup, toplumsal sorunları grup düzeyinde inceleyerek problemi gruba dâhil olan kişiler ve grubu etkileyen çevresel faktörler açısından açıklar. Bir aile sistemi ve aile içindeki etkileşimler mezo düzeydeki bir analizin konusudur ve bu seviyeye sosyal/psikolojik analiz seviyesi de denilmektedir.

-**Makro seviyede** ise, sorunlar büyük toplumsal yapılar ve onu etkileyen örgütler açısından ele alınmaktadır. Böylece aile içi şiddet farklı toplumsal örgütlerin kültürel değerleri, farklı sosyoekonomik statü grupları ve diğer bu gibi faktörler dâhil edilerek, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere sosyal olarak yapılandırılmış değişkenlerle anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle, makro seviye aile içi şiddeti toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve kültürel normlar gibi sosyal olarak yapılandırılmış değişkenlere ve şiddeti ve aile ilişkilerini çevreleyen tutumlara bakar. Gelles bu seviyeyi sosyolojik/sosyokültürel seviye adlandırmıştır.

Mikro analiz seviyesine **psikiyatrik/psikopatolojik model** dâhildir. Sıklıkla tıbbi model olarak adlandırılan psikiyatrik/psikopatolojik model, 1960’larda çocuk istismarının “*keşfi*” ile geliştirilen bir modeldir. O zamanlar aile şiddetinin yalnızca bireysel bir aile üyesinin akıl hastalığı veya bazı psikopatolojisi olduğu durumlarda kendini gösterebilecek nadir bir olay olduğu ve sadece “*hasta*” bireylerin kendi aile üyelerine zarar verdiği düşünülmekteydi. Genel olarak, bu teori suçlunun kişilik özelliklerine odaklanır ve kişilik bozuklukları, karakter bozuklukları, akıl hastalıkları ve alkol ve madde bağımlılığını kapsar (78).

2.9. AİLE İÇİ ŞİDDET UYGULAYAN ERKEKLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Aile içi şiddet uygulayan kişiler genellikle erkeklerdir. Şiddet uygulayan erkekler kendilerini güçlü, kadını ise güçsüz görmekte ve kadına şiddet uygulamayı kendilerinde hak olarak görmektedirler.

Kadına yönelik aile içi şiddet uygulayan erkeklerin genellikle aşağıdaki genel bazı özelliklere sahip oldukları belirlenmiştir; şiddet uygulayan erkekler zayıf kişilik yapısına sahiptirler. Kendilerine güven eksikliği vardır. Sıklıkla kendilerinin terk edileceği korkusu yaşarlar. Kişilik bozukluğu teşhisi konulanlara yaygın rastlanmaktadır. Engellenmeye karşı tepki gösterirler. Şiddet uygulayan erkeklerde alkol kullanma ve madde bağımlılığı sık görülür. Anormal düzeyde kıskançtırlar ve şiddetin bulunduğu ailelerde yetişmişlerdir. Empati yapma yetenekleri zayıftır (40).

2.10. AİLE İÇİ ŞİDDETE MARUZ KALAN KADINLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ

Aile içi şiddete uğrayan kadınların çoğu, psikolojik yönden katı bir ailede çekingene olmaya itilmiştir. Psikolojik açıdan içe kapanıklardır, şiddetin bütün ailelerin yaşamında bulunduğuna inanmaktadırlar.

Aile içi şiddete uğrayan kadınların genellikle aşağıdaki genel bazı özelliklere sahip oldukları belirlenmiştir; psikolojik yönden sert bir ailede çekingene olmaya itilmiştir. Psikolojik açıdan içe kapanıklardır. Kendilerinin maruz kaldıkları şiddetin herkesin evliliğinde rastlanan bir durum olduğuna düşünmektedirler ve maruz kaldıkları şiddetin sorumlusunun kendileri olduğuna inanırlar. Böylece kendilerine saldıranın sorumluluğunu da üstlenirler. Şiddeti gösterene boyun eğme eğilimi taşımaktadırlar ve yeni şiddetler için elverişli ortamın oluşumuna zemin hazırlamaktadırlar. Şiddet uygulayanın ileride şiddetten vazgeçeceğine dair beklentisi vardır. Bu yüzden şiddet uygulayana boyun eğmeyi kabullenmekte, böylelikle şiddetin sürmesine ortam yaratmaktadır. Cinsiyet rolleri, ev ve aile hayatı mevzusunda geleneksel tutumlarını sürdürmektedirler. Yaşadığı şiddeti ve öfkeyi inkâr eğilimi taşımaktadırlar (79).

2.11. KADINLARIN ŞİDDETİ KABULLENME SEBEPLERİ

Erkeğin karısı üzerinde baskı kurma ve karısını denetim altına almaya yönelik şiddet içerikli davranışını, erkeklerin evlilikte güce ulaşmak amacıyla yapmaktadır. Bu yüzden sorulması gereken asıl soru, şiddete maruz kalan kadınların neden bu şiddet ortamında yaşamını sürdürdükleri paradoksudur.

Kadınların susmasının ve eşleriyle yaşamayı sürdürmesinin sebepleri aşağıdaki gibi sıralanabilir; çocuklarının mutsuz olacağını düşünürler, çocukların ebeveynlerine ihtiyaç duyduklarını düşünürler, çocuklarının kendisinden uzak kalacağından korkarlar. İşlerin yoluna gireceğini düşünürler. Eşin değişme sözlerine inanırlar. Parasal destekleri yoktur ve ekonomik açıdan kocasına bağımlı haldedirler. Aileyi bir arada tutma isteğine sahiptirler. Duygusal bağımlılığa sahiptirler. Boşanmış kadınlara iyi gözle bakılmadığı fikri engel olur. Kocasının yaşamına son vereceği, kadına ya da çocuklarına zarar vereceğinden/öldüreceğinden korkarlar. Yakınlarına güvenmekte güçlük çekebilirler. Sığınma evlerinin eksikliği yani gidecek yerinin olmaması. Kimsenin kendisine yardım etmeyeceğini düşünür (80).

2.12. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN FARK EDİLME SÜRECİ

Kadına karşı olumsuz ayrımcılık ve onun aracı olan aile içi şiddet bir insan hakkı ihlali olmasına rağmen çağlar boyunca, hatta modern dünyada bile fark edilmemiştir. Örneğin 1789 Fransız İnsan Hakları Bildirgesi'nde bile kadına yönelik ayrımcılıktan söz edilmemiştir. Kadının cinsiyeti nedeniyle uğradığı eşitsizliğin ayırt edilmesi için Büyük Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesi, yani kadının iş gücüne gereksinim duyulması gerekmiştir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşı'nda erkeklerin savaşta olmaları kadının iş gücüne duyulan gereksinimi artırarak bu farkındalığı pekiştirmiştir (81).

Kadına yönelik ayrımcılığın en etkili aracı olan aile içi şiddet son yirmi yıla dek hep gözden uzak kalmıştır. Öyle ki kadınların insan hakları bildirisi olarak da tanımlanan Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nde çoğunlukla ayrımcılıktan söz edilmiş, kadına yönelik ayrımcılığın en önemli aracı olarak kadına yönelik aile içi şiddetin zihinlerde yer alması için, 1993 yılında Kadınlara Yönelik Şiddetin Tasfiyesine İlişkin Bildirge'nin kabulü gerekmiştir (81).

1995 yılında Pekin’de yapılan 4. Dünya Kadın Konferansında; Pekin Deklarasyonu’nun 118. maddesinde kadına yönelik şiddetin erkeklerin hakimiyetine ve kadınlara yönelik ayrımcılığa yol açtığı, kadınların ilerlemesini engellediği, kadınla erkek arasında çağlar boyunca devam eden eşitsiz güç ilişkilerinin görünürdeki yüzü olduğu ifade edilmekle birlikte temelde kültürel modellerden özelde ise belirli geleneksel uygulamalardan kaynaklandığı söylenmektedir (82).

2.13. TÜRKİYE’DE VE DÜNYA’DA KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET

2.13.1. Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ile mücadele

Türkiye’de 1980’li yıllardan sonra kadın hareketinin gündeme getirdiği kadına yönelik şiddet konusu, 1990’lı yıllardan itibaren devletin gündeminde yer almaya başlamıştır. 1987 yılında “Dayağa Karşı Kadın Yürüyüşü” ile başladı. Kadın örgütlerinin bu alanda çalışan ilk kurumları olan Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı 1990 yılında, Kadın Dayanışma Vakfı ise 1993 yılında kurulmuştur (83).

Türkiye’nin, 1986 yılında, Kadınlara Karşı Her Türü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’ni (CEDAW) kabul etmesi devlet düzeyinde atılan önemli bir adımdır ve bu adımın ardından birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de devlet bünyesinde çeşitli birimler oluşturulmuştur (83).

Kadına yönelik şiddet ile mücadele amacıyla mevzuata yönelik en önemli değişiklik 1998 yılında kadınları şiddetten korumak amacıyla çıkarılan 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun’dur (84). 2003 yılında Aile Mahkemeleri kurulmuş, 2006 yılında Adalet Bakanlığı 4320 sayılı Kanun’un etkin biçimde uygulanması amacıyla genelge yayınlamıştır (35 sayılı Genelge). Şeref ve namus adına işlenen suçların, namus cinayetlerinin, kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin nedenlerini incelemek ve araştırmak üzere, alınması gereken önlemleri belirleyebilmek için, 28 Haziran 2005 tarihinde, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kurulmuş ve komisyonun hazırladığı rapor Meclis Başkanlığına sunulmuştur. 2006 yılında araştırma raporunu temel alan Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler konulu 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi çıkarılmıştır. 2008 yılında çıkarılan Ailenin Korunmasına Dair Kanun’un Uygulanması Hakkında

Yönetmelik ile de şiddet uygulayan aile bireyleri hakkında alınacak tedbirler ile bu tedbirlerin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Türk Ceza Kanunu'nda 2005 yılında 393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde yer alan “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar” ibaresi ile belediyelere sığınma evi açma sorumluluğu getirilmiştir. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı Belediye Kanun'u ise “Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır.” ifadesiyle belirli belediyeler için sığınma evi açmayı zorunluluğa dönüştürmüştür (85).

Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda 2011 yılında, İstanbul Sözleşmesi olarak anılan “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”, 8 Mart 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir (86). 9 yıl sonra Cumhurbaşkanı, 9 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 3. maddesinden aldığı yetkiyi kullanarak, 19 Mart 2021 tarihli ve 3718 Sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine karar vermiştir (87). Bu Sözleşme, kadına yönelik şiddet tanımının genişletilmesi, ısrarlı takip ve aynı evde yaşama dikkate alınmaksızın şiddete maruz kalan kadınların korunması ve desteklenmesi açısından daha önceki sözleşmelerden bir adım daha ileridir. İstanbul Sözleşmesi, uluslararası hukukta izleme mekanizması getirmektedir. Sözleşmenin taraf devletlerce etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere “Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Karşı Mücadelede Uzmanlar Grubu (GREVIO)” adı altında Avrupa Konseyi bünyesinde bir denetim mekanizması oluşturulması ve devletler hakkında düzenli denetim raporlarının hazırlanması öngörülmektedir. Sözleşmede şiddet kavramı tanımlanırken, fiziksel şiddetin etkilerinin yanında ekonomik, psikolojik ve cinsel şiddetin de bir sindirme mekanizması olarak tanımlanmaktadır ve kadın sözcüğü; reşit olmayan, cinsiyeti kadın olan grupları da içermektedir.

6284 sayılı Kanun ile şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla; 6284 sayılı Kanun'un 14. maddesine uygun olarak açılması hükme bağlanan Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) yürüteceği hizmet ve faaliyetler ilgili kanun ile düzenlenmiştir.

2.13.2. Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili istatistikler

Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili resmi veriler kısıtlıdır. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen, 17.168 kişi ile yapılan görüşmelere dayanan ve 2009 Ocak ayında yayınlanan “Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet Raporu” bu konudaki resmi tek kaynak niteliğindedir (88).

2008 Raporuna göre;

- Türkiye genelinde eşi veya eski eşi tarafından fiziksel şiddete maruz bırakılan kadınların oranı % 39’dur.
- Hayatının herhangi bir dönemde duygusal şiddet yaşayan kadınların oranı % 43,9’dur.
- Sadece cinsel şiddete maruz kalan kadınların oranı % 15,3’tür.
- Fiziksel veya cinsel şiddetin birlikte yaşanma yüzdesi 41,9’dur.
- Kentte fiziksel şiddet oranı % 38 iken kırdada % 43’tür.
- Yaşadıkları fiziksel şiddet sonucunda yaralanan kadınların oranı % 25’tir.
- En az bir kez fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmış kadınlardan eğitimi olmayanların oranı % 55,7 lise ve üzeri düzeyde eğitim alanların oranı ise % 27’dir.
- “Bazı durumlarda erkekler eşlerini dövebilir” ifadesine katılan kadınların oranı % 14,2’dir.
- Yaşadıkları şiddeti kimseye anlatamayan kadınların oranı % 48,5’tir.
- Şiddet yaşayan kadınların sağlık sorunları yaşama, intihar etmeyi düşünme ya da deneme olasılıkları en az iki kat artmaktadır.
- Her 10 kadından 1’i gebeliği sırasında fiziksel şiddete maruz kalmıştır.

- Cinsel şiddet birçok durumda fiziksel şiddet ile birlikte yaşanmaktadır; kadınların % 42'si fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldıklarını belirtmişlerdir
- Sadece eğitim düzeyi düşük olan kadınlar şiddete maruz kalmamaktadır. Eğitim düzeyi daha yüksek olan kadınlar arasında bile her 10 kadından 3'ü eşleri tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz bırakılmıştır.
- Evlenmiş kadınların hayatındaki en yaygın şiddet eşlerinden gördükleri şiddettir.
- Kadınların % 7'si çocukluklarında (15 yaşından önce) cinsel istismar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

2013-2014 yıllarında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılan araştırma sonucunda, ülke genelinde yaşamının herhangi bir kesitinde fiziksel şiddete uğradığını söyleyen kadınların oranı %36, son 12 ayda ise %8'dir (89).

2013-2014 yıllarında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışma sonucunda, Türkiye genelinde kadınların hayatlarının herhangi bir kesitinde uğradıkları duygusal şiddet %44, son 12 ayda ise %26'dır (89).

2013-2014 yıllarında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yapılan çalışma sonucunda, Türkiye genelinde ekonomik şiddete uğrayan kadınların oranı %30, son 12 ayda ise %15'tir (89).

Bolu'da yapılan bir araştırmada ev hanımları arasında görülen fiziksel şiddet oranı %41,4, psikolojik şiddet %25,9, cinsel şiddet %8,6 olarak bulunmuştur (90).

2.13.3. Dünya'da kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili istatistikler

Şiddet dünya genelinde halk sağlığını ilgilendiren önemli sorunlarından biridir. Her yıl 1.6 milyon insan şiddet nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Dünya genelinde 15-44 yaş arası şiddet nedeniyle gerçekleşen ölümlerin oranı erkeklerde %14, kadınlarda %7'dir. Şiddetin sonuçlarından etkilenen milyonlarca insan ise; yaralanmakta, sakat kalmakta veya ruhsal sağlık sorunları yaşamaktadır. WHO'na göre şiddet önlenemez sosyal sorunlardan biridir. Kadına yönelik şiddet konusundaki çeşitli istatistikler, dünyada kadına yönelik şiddetin boyutlarını anlamak açısından önemli ipuçları ortaya koymaktadır (91).

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 yılındaki raporunda, dünya genelinde yapılan 48 araştırmada kadınların %10-69'unun kocaları ya da sevgilileri tarafından hayatları boyunca en az bir defa fiziksel şiddete uğradıkları belirlenmiştir (46).

Dünya Sağlık Örgütü'nün 10 ülkede (Bangladeş, Sırbistan ve Karadağ, Brezilya, Etiyopya, Namibiya, Peru, Tayland, Tanzanya Cumhuriyeti) yaptığı çalışmanın verilerine göre, hayat boyu en yüksek fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kalma sıklığı Etiyopya'nın kırsal kesiminden (% 71), en düşük uğrama sıklığı ise Japonya'nın şehir kesiminden (% 15) elde edilmiştir (92).

2000 yılındaki Dünya Kadınları Hakkında Birleşmiş Milletler çalışmasına göre ABD'de her 15 saniyede bir aile içi şiddet olmakta ve her 4 aileden birinde şiddet yaşanmaktadır. Aynı çalışmaya göre her yıl 2-4 milyon kadın, erkek arkadaşı veya eşi tarafından dövülmektedir ve %28'i fiziksel şiddet görmektedir. 2000 yılında Adalet Bakanlığı verilerine göre ABD'de her 90 saniyede bir kadın cinsel istismara uğramaktadır (93).

2005 yılında Dünya Sağlık Örgütü Çok Ülkeli Kadın Sağlığı ve Aile İçinde Kadına Yönelik Şiddet çalışmasına göre, kadınlar arasında hayatları boyunca fiziksel şiddet görme sıklığı % 13 ile % 61 arasında bulunmuştur. Aynı çalışmada cinsel şiddet sıklığı % 6 ile % 59 arasında saptanmıştır. Kadınların en fazla tokat yeme biçiminde fiziksel şiddete maruz kaldığı belirlenmiş ve yumruklanma, ayakla tekmelenme, sürüklenme, tehlikeli aletlerle tehdit edilme gibi ağır şiddet biçimlerinin karşılaşıma sıklığının % 4 ile % 49 arasında olduğu belirlenmiştir (94).

BM Dünya Kadınları 2010 Raporuna göre (95);

- Filipinlerde kadınların %15'i, Zambia'da %59'u hayatlarında en az bir kere fiziksel şiddete uğramışlardır.
- Filipinlerde kadınların yüzde % 10'u, Zambia'da % 48'i birlikte yaşadıkları kişilerden fiziksel şiddet görmüştür.
- Cinsel şiddet Azerbaycan'da %4, Meksika'da %44 oranındadır.
- Kadınların Azerbaycan'da % 3'ü, Meksika'da % 11'i birlikte yaşadıkları kişilerden cinsel şiddet görmüştür.
- Somali'de 15-49 yaş grubunda bulunan kadınların yüzde 98'i kadın sünneti uygulamasına maruz kalmıştır.
- Mısır'da bu oran %96-97 arasındadır.

BM Kadın Birimi (UN Women) çalışmasına göre 2013 yılı itibariyle (96);

- Dünyada 64 milyon zorla ve erken evlenmiş kız çocuğu, “çocuk gelin”, bulunmaktadır. Bunların büyük çoğunluğu Güney Asya’dadır.
- Tahminlere göre, insan trafiği mağduru kadınların 4,5 milyonu cinsel istismara da uğramaktadır.
- Tecavüz bir savaş aracı olarak kullanılmaktadır. Bosna-Hersek’de 1992-1995 yılları arasında 20.000 ila 50.000 civarında kadının tecavüze uğradığı tahmin edilmektedir. 1994 yılında Ruanda’da gerçekleşen soykırımda ise 200.000 ila 500.000 civarında kadının tecavüze uğradığı tahmin edilmektedir.
- Avrupa Birliği ülkelerinde çalışma hayatında cinsel istismara uğradığını belirten kadınların oranı %40-50 civarındadır.

AB Ülkelerinde 2014’de sonuçlanan kadına yönelik şiddet araştırmasına göre (97);

- Her üç kadından biri 15 yaşından itibaren fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır.
- Aile içi şiddet vakalarının sadece %14’ü ve diğer şiddet vakalarının sadece %13’ü rapor edilmektedir.
- 15 yaş üstü her 10 kadından biri cinsel şiddete maruz kalmaktadır.
- Her 20 kadından biri tecavüze uğramaktadır. Eşi veya hayat arkadaşı tarafından evlilik içi tecavüze uğrayan kadınların oranı %31’dir. Ve bu şiddet en az 6 kere tekrar etmiştir.
- Her beş kadından ikisi (%43) eşi veya eski eşi/hayat arkadaşından psikolojik şiddet gördüğünü belirtmiştir (% 25 aşağılanma vb, %5’i eve kapatılma vb).
- Eşi veya hayat arkadaşının şiddetine maruz kalan kadınların %42’si hamile iken de şiddet görmüştür.
- Her beş kadından biri istenmeyen fiziksel temas şeklinde cinsel tacize maruz kalmıştır, kadınların %32’si failin patron, iş arkadaşı, müşteri olduğunu belirtmiştir.
- Her beş kadından biri tek taraflı ısrarlı takibe (stalking) maruz kalmıştır.
- Bu olayların mağduru olan beş kadından biri tek taraflı ısrarlı takibin 2 yıldan fazla sürdüğünü bildirmiştir.
- Her dört tek taraflı ısrarlı takip vakasından üçü polise bildirilmemiştir.

-Sanal ortam takip ve tacizi yeni bir şiddet türü olarak özellikle kadınları tehdit etmektedir.

BM İstatistik Bölümü (UNSTATS) verilerine göre 1995-2006 döneminde hayatında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranları ve ülke karşılaştırmalarından örnekler (yaklaşık olarak) şu şekilde sıralanabilir; Kanada % 8, İsviçre % 11, İtalya % 14, Japonya %15, Danimarka % 20, Avustralya % 27 Almanya % 29. Amerika Birleşik Devletleri'nde cinayete maruz kalan her üç kadından biri, yakın yaşam arkadaşı tarafından öldürülmektedir (98). Hindistan'da ise sadece 2007 yılında çeyiz geleneği nedeniyle her gün 22 kadın öldürülmüştür (99).

2014 yılında, 28 Avrupa Birliği üyesi ülkede yapılan araştırma sonuçlarına göre: Üç kadından birinin 15 yaşından beri fiziksel ya da cinsel şiddete maruz kaldığını, son 12 ayda ise bu oranın %8 olduğunu, Kadınların yaygın bir şekilde çeşitli istismarlara uğradığını fakat bunların çok azının kayıtlara geçtiğini, Rapor edilenlerin sadece %14'ünün aile içi şiddet vakaları olduğunu, %13'ünün ise diğer şiddet vakarı olduğunu, Şiddetin yer aldığı ilişkiyi sonlandıran kadınların risk altında olmaya devam ettiğini, Şimdiki ve ya eski eş/hayat arkadaşından psikolojik şiddet gören kadınların her beş kadından ikisi (%43) olduğunu, 15 yaşından önce cinsel istismara maruz kalma oranının yaklaşık %12 olduğunu, şiddette maruz kalan kadınların %42'sinin hamile iken de şiddet gördüğünü göstermiştir (89,100).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1.ARAŞTIRMANIN YERİ

Bu çalışma Türkiye'nin batı bölgesinin kentsel kesiminde olup, sosyo-ekonomik ve kültürel yönden daha gelişmiş bir ilde yapıldı. Bu çalışmanın evreni; İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Aile hekimliği polikliniğine başvuran 18 yaş üzeri, evli kadınlar tarafından oluşmaktadır.

3.2. ETİK KURUL ONAYI

“18 Yaş Üzeri Evli Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Değerlendirilmesi” konulu bu çalışma İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 20.10.2022 tarih 2022/0434 no'lu kararı ile uygun bulunmuştur.Çalışma etik kurulda belirtildiği üzere Helsinki deklorasyonuna uygun olarak gerçekleştir

3.3. ARAŞTIRMANIN TİPİ

Bu çalışma, tanımlayıcı-kesitsel bir çalışmadır. Gönüllülük esası ile yapılmıştır. Yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmış bir anket çalışmasıdır.

3.4. ARAŞTIRMANIN UYGULANDIĞI GRUP

Bu çalışma 15.11.2022-28.02.2023 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Bu araştırmaya, 15 Aralık 2022 ile 15 Ocak 2023 tarihleri arasında, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Aile hekimliği Polikliniği'ne başvuran, 18 yaş üstü, evli ve gönüllü kadınlar dahil edildi. Çalışmada herhangi bir örnekleme gidilmemiştir. Belirtilen tarihlerde kendi istekleri ile çalışmaya katılmayı kabul eden ve dahil olma kriterlerini sağlayan 335 kadın katılımcı ile gerçekleştirildi. Yazılı sorular yüz yüze görüşülerek araştırmacı tarafından detaylı okundu, anlaşılamayan yerler detaylı bir şekilde anlatıldı. Kadınların doğru cevap vermesini sağlamak ve çalışmanın güvenini artırma amaçlı sorular tek tek anlaşılır bir şekilde katılımcıya okundu.

Dahil Olma kriterleri:

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Aile hekimliği Polikliniği'ne başvuran, herhangi bir fiziksel veya psikolojik engelliliği bulunmayan, aydınlatılmış onam formunu okuma, anlama ve kendi iradesi ile onaylayabilme yetisine sahip 18 yaş üzeri, evli ve gönüllü kadınlar dahil edildi.

Dışlama kriterleri:

Çalışmaya katılmayı kabul etmeyen ve anket formunu eksik dolduran katılımcılar çalışmaya dahil edilmedi.

3.5. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Katılımcılara ilgili literatür doğrultusunda, araştırmacılar tarafından hazırlanmış 46 soruluk bir anket uygulandı. Çalışma öncesi detaylı literatür taraması yapıldı, sorular internet üzerinden araştırılarak oluşturuldu. Anket soruları kişilerin durumlarını tanımlamaya yönelik olup tanı koymaya yönelik bir ölçek değildir. Anket soruları (EK-1)' dir. Sosyo-demografik özellikler 17 soru, Aile içi şiddet düzeyi 17 soru, Eşten fiziksel şiddet görme durumu 12 soru' dan oluşmaktadır. Çalışmadan elde edilen veriler 3 grupta değerlendirilmiştir. 1) Katılımcıların sosyodemografik özellikleri; 2) Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi 3) Eşten fiziksel şiddet görme durumu.

3.6. İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Verilerin bilgisayar ortamına aktarılması ve istatistiksel analizler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) programının 24.0 versiyonu kullanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Anket soruları öncelikle tanımlayıcı yöntemlerle (sayı,%) belirlenmiştir. Anket sorularının tamamı sayılamayan verilerden oluştuğundan Ki-kare testi ile kendi içlerindeki istatistiksel anlamlılıklarına bakılmıştır; istatistiksel anlamlı bulunan veriler için somers-d ile anlamlılığın yönü tespit edilmiştir

4. BULGULAR

Çalışmadan elde edilen bulgular 4 grupta değerlendirilmiştir. 1) Katılımcıların sosyodemografik özellikleri; 2) Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi 3) Eşten şiddet görme durumu; 4) Sosyodemografik özellikler ile aile içi şiddet düzeyi ve eşten şiddet görme durumunun analiz bulguları

4.1. KATILIMCILARIN SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Çalışmaya alınan toplam 335 kadının büyük çoğunluğu 18-49 yaş aralığı (%68,7) idi. Kadınların meslek durumu değerlendirildiğinde en sık belirtilen meslek grubunu Çalışmıyor (%61,5) oluşturmaktaydı. Her eğitim grubundan kadın olmakla birlikte kadınların çoğunluğu (%30,7) ilkokul mezunu idi. Kadınların eşlerinin de büyük çoğunluğu 18-49 yaş aralığı (%54,9) olup, her eğitim grubundan eş olmakla birlikte eşlerin çoğunluğu da (%31,0) ilkokul mezunu idi. Eşlerin meslek grubu değerlendirildiğinde en sık belirtilen iki meslek grubunu özel sektör (%34,3) ve diğer meslekler (%40,3) oluşturmaktaydı.

Ailelerin %46,3'ünün aylık geliri giderinden az, %45,7'sinin aylık geliri giderine eşiti oluşturmaktaydı. Kadınların evlenme şekli değerlendirildiğinde en sık belirtilen iki evlenme şekli anlaşarak (%54,9) ve görücü usulü ile (%39,7) idi. Kendisinin ya da eşinin önceki evliliklerinden olan çocuğun olması durumu %91,9'nun ikisinin de yok idi.

Evlilik süresince evde beraber yaşayan kişilerin olması durumu değerlendirildiğinde, evde beraber yaşayan kişilerden en sık ikisi kayınvalide (%26,6) ve kayınpeder (%14,3) olup, büyük çoğunluğunda beraber yaşayan kimse olmadı (%65,4) idi. . Evlilik süresince evde beraber yaşayan kişilerin olması durumunun ev düzenine etkisi değerlendirildiğinde olumlu (%5,1) ve olumsuz (%21,2) idi.

Sigara kullanım durumu değerlendirildiğinde kadınlar (%33,4), eşleri (%51,0) sigara kullanmakta idi. Alkollü içki kullanma durumu değerlendirildiğinde sadece sosyal ortamlarda kullanan kadınlar (%23,3), eşleri de (%29,9) olup, sık sık alkol kullanırım diyen kadınlar (%0,6) ve eşleri (%9,3) oluşturmaktaydı. Bağımlılık yapan madde kullanımı değerlendirilmesi kadınlarda (%0,3) ve eşlerinde (%0,3) idi.

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri sayı (n) ve yüzdeleri (%) tablo 1, tablo 2, tablo 3, tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 1: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-1

Sosyodemografik özellikleri		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Yaş	18-49	230	68.7	335 (%100)
	50-65	92	27.5	
	65 üstü	13	3.9	
Meslek	Çalışmıyor	206	61.5	335 (%100)
	Öğrenci	0	0	
	Özel sektör	38	11.3	
	Kamu	49	14.6	
	Diğer	42	12.5	
Eğitim Durumu	Okuma-Yazması Yok	9	2.7	335 (%100)
	Okuma-Yazma Biliyor	9	2.7	
	İlkokul Mezunu	103	30.7	
	Ortaokul Mezunu	39	11.6	
	Lise Mezunu	97	29.0	
	Yüksekokul Mezunu	26	7.8	
	Fakülte Mezunu	38	11.3	
	Yüksek Lisans-Doktora	14	4.2	
Eşin Yaşı	18-49	184	54.9	335 (%100)
	50-65	134	40.0	
	65 üstü	17	5.1	
Eşin Eğitim Durumu	Okuma-Yazması Yok	1	0.3	335 (%100)
	Okuma-Yazma Biliyor	2	0.6	
	İlkokul Mezunu	104	31.0	
	Ortaokul Mezunu	41	12.2	
	Lise Mezunu	103	30.7	
	Yüksekokul Mezunu	21	6.3	
	Fakülte Mezunu	50	14.9	
	Yüksek Lisans-Doktora	13	3.9	

Tablo 2: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-2

Sosyodemografik özellikleri		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Eşin Mesleği	Çalışmıyor	19	5.7	335 (%100)
	Öğrenci	1	0.3	
	Özel sektör	115	34.3	
	Kamu	65	19.4	
	Diğer	135	40.3	
Ailenin Aylık Geliri	Gelirim Giderimden Az	155	46.3	335 (%100)
	Gelirim Giderime Eşit	153	45.7	
	Gelirim Giderimden Fazla	27	8.1	
Evlenme Şekli	Anlaşarak	183	54.6	***
	Görücü Usulüyle	133	39.7	
	Akraba Evliliği	20	6.0	
	Kaçarak	11	3.3	
	Başlık Parası ile	0	0	
	Çok Eşlilik	0	0	
Kendisinin ya da eşinin önceki evliliklerinden çocuğun olması	Kendisinin Var	6	1.8	335 (%100)
	Eşinin Var	12	3.6	
	İkisinin de Var	9	2.7	
	İkisinin de Yok	308	91.9	

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

Tablo 3: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-3

Sosyodemografik özellikleri		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Evlilik süresince evde beraber yaşayan kişilerin olması	İkinci Eş	1	0.3	***
	Çocuklar(diğer eşten)	15	4.5	
	Anne	10	3.0	
	Baba	2	0.6	
	Kayınvalide	89	26.6	
	Kayınpeder	48	14.3	
	Kayın	24	7.2	
	Görümce	20	6.0	
	Büyükanne	0	0	
	Büyükbaba	2	0.6	
	Akraba	6	10.8	
	Diğer	3	0.9	
	Olmadı	219	65.4	
Evlilik süresince evde beraber yaşayan kişilerin durumunun ev düzenine etkisi	Olumlu	17	5,1	116(%34,7)*
	Olumsuz	71	21.2	
	Etkisi Olmadı	28	8.4	
Sigara Kullanımı	Hiç Kullanmadım	179	53.4	335 (%100)
	Bıaktım	43	12.8	
	Kullanıyorum	112	33.4	

*:Bir önceki soruya olumlu cevap verenlerin doldurması gereken bir soru olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

Tablo 4: Katılımcıların sosyodemografik özellikleri-4

Sosyodemografik özellikleri			Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Eşin Sigara Kullanımı	Hiç Kullanmadı		115	34.3	335 (%100)
		Bıraktı	48	14.3	
		Kullanıyor	171	51.0	
Alkollü İçki Kullanımı	Hayır, hiç kullanmadım		253	75.5	335 (%100)
		Önceden kullanıyordum bıraktım	1	0.3	
		Evet, sadece sosyal ortamlarda kullanırım	78	23.3	
		Evet, sık sık kullanırım	2	0.6	
Eşin Alkollü İçki Kullanımı	Hayır, hiç kullanmaz		200	59.7	335 (%100)
		Önceden kullanıyordum bıraktı	3	0.9	
		Evet, sadece sosyal ortamlarda kullanır	100	29.9	
		Evet, sık sık kullanır	31	9.3	
Bağımlılık Yapan Madde Kullanımı	Hiç Kullanmadım		330	98.5	335 (%100)
		Bıraktım	4	1.2	
		Kullanıyorum	1	0.3	
Eşin Bağımlılık Yapan Madde Kullanımı	Hiç Kullanmadı		333	99.4	335 (%100)
		Bıraktı	1	0.3	
		Kullanıyor	1	0.3	

4.2.AİLE İÇİ ŞİDDET DÜZEYİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çalışmaya alınan kadınların %53,1 i çocuklukta; dayak, kulak çekme, vurma, çimdikleme gibi böyle durumları yaşamakta idi. Kadına çocukluk dönemlerinde kim yada kimler tarafından şiddet uygulanmasının değerlendirilmesinde en sık anne (%40,3) tarafından şiddet uygulanmakta olup, şiddetin sıklığının değerlendirilmesi en sık ayda bir (%17) idi.

Eşlerin de %37,6'sı çocuklukta herhangi bir şiddet ile karşılaşmış olup, en sık anne (%19,4) tarafından şiddet uygulanmakta idi. Eşe çocukluk döneminde şiddetin sıklığı değerlendirilmesinde en sık her hafta (%14,9) oluşturmaktaydı.

Kadının ailesinde babanın anneye şiddet uygulaması durumu değerlendirildiğinde %29,9 olup, eşin ailesinde eşe şiddet uygulanması durumu %27,7 görülmekte idi.

Katılımcı kadınlarda, eğer çocuk var ise çocuğa aile içi şiddet uygulanması durumu %29,9 olup, çocuğa şiddet uygulanması durumu büyük çoğunluğu kendisi (%26,9), eşi (%6,3) tarafından oluşturmaktaydı. Çocuğa şiddetin sıklığının değerlendirilmesinde çok nadir (%18,2) idi. Çocuğa şiddetin derecesinin değerlendirmesinde büyük çoğunluk herhangi bir yara bere olmayacak şekilde (%29,3) oluşturmaktaydı.

Evde sorun çıktığında, sorunun çözülmesi durumunun değerlendirilmesinde en sık iki çözüm konuşarak (%57,9) ve tartışırız (%30,4) oluşturmaktaydı. Evde sorun çıkmasının sebeplerinin değerlendirilmesinde en sık iki sebebi ekonomik nedenler (%38,8) ve eşimin ailesinden kaynaklanan sorunlar (%17,6) oluşturmaktaydı.

Çalışmaya alınan kadınların şimdiye kadar %65,6'sı hayatları boyunca herhangi bir şiddet uygulaması ile karşılaşmış olup, kadına şiddet uygulayan kişilerin değerlendirilmesinde de büyük çoğunluğu, eşler (%46,6) tarafından oluşturulmaktaydı. Kadına uygulanan bu şiddetlerin türlerinin %56,7 fiziksel, %44,8 duygusal, %7,8 ekonomik, %4,8 cinsel şiddet oluşturmaktaydı. Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi tablo 5, tablo 6, tablo 7, tablo 8' de sunulmuştur.

Tablo 5: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-1

Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Kadın çocuklukta dayak, kulak çekme, vurma, çimdikleme gibi böyle durumları yaşad mı	Evet	178	53.1	335 (%100)
	Hayır	157	46.8	
Kadına çocuklukta dayak, kulak çekme, vurma, çimdikleme gibi böyle şiddetler kim ya da kimler tarafından uygulandı	Anne	135	40.3	***
	Baba	57	17.0	
	Kardeş	16	4.8	
	Akraba	2	0.6	
	Diğer	1	0.3	
Kadına çocuklukta dayak, kulak çekme, vurma, çimdikleme gibi şiddet olayları ne sıklıkta uygulanması durumu	Her Gün	9	2.7	178(%23.8)*
	Her Hafta	32	9.6	
	Ayda bir	57	17.0	
	Yılda bir	44	13.1	
	Çok Nadir	36	10.7	
Eş herhangi bir şiddet ile çocuklukta karşılaşma durumu	Evet	126	37.6	335 (%100)
	Hayır	160	47.7	
	Bilmiyorum	49	14.6	

*:İki önceki soruya olumlu cevap verenlerin doldurması gereken bir soru olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

Tablo 6: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-2

Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Eşe, çocuklukta şiddet olayları kim ya da kimler tarafından uygulanması durumu	Anne	65	19.4	***
	Baba	56	16.7	
	Kardeş	14	4.2	
	Akraba	6	1.8	
	Diğer	6	1.8	
Eşe, çocuklukta şiddet olayları hangi sıklıkta uygulanması durumu	Her Gün	6	1.8	126(%37.7)*
	Her Hafta	50	14.9	
	Ayda bir	32	9.6	
	Yılda bir	28	8.4	
	Çok Nadir	10	3.0	
Kadının ailesinde babanın anneye şiddet uygulaması durumu	Evet	100	29.9	335 (%100)
	Hayır	235	70.1	
Eşin ailesinde eşe şiddet uygulanması durumu	Evet	93	27.7	335 (%100)
	Hayır	202	60.2	
	Bilmiyorum	40	11.9	
Eğer çocuk var ise çocuğa şiddet uygulanması durumu	Evet	100	29.9	305(%91)**
	Hayır	205	61.2	
Çocuğa şiddet kim tarafından uygulanması durumu	Kendisi	90	26.9	***
	Eşi	21	6.3	
Çocuğa şiddet ne sıklıkta uygulanmış olma durumu	Her Gün	0	0	100(%29.9)*
	Her Hafta	0	0	
	Ayda bir	19	5.7	
	Yılda bir	20	6.0	
	Çok Nadir	61	18.2	

*:İki önceki soruya olumlu cevap verenlerin doldurması gereken bir soru olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

**::Sadece çocuk sahibi olanların doldurması gereken soru olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

Tablo 7: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-3

Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi	Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Çocuğa şiddet hangi şiddette uygulanmış olma durumu	Herhangi bir yara bere olmayacak şekilde	98	29.3
	Ertesi güne ağrı bırakacak düzeyde	2	0.6
	Hareketleri kısıtlayacak düzeyde	0	0
	Günlük aktiviteleri yapmaya engel olacak şekilde(okula gidememe, ödev yapamama gibi)	0	0
	Vücutta kalıcı iz ya da sakatlık bırakacak düzeyde	0	0
Evde sorun çıktığında nasıl çözümlenmesi durumu	Konuşarak	194	57.9
	Benim fikrim kabul edilir	8	2.4
	Hep eşimin fikri kabul edilir	4	1.2
	Tartışırız	102	30.4
	Kavga ederiz	24	7.2
	Dayağa maruz kalırım	2	0.6
	Evde sorun çıkmaz	0	0
	Diğer	0	0

*:Sadece çocuk sahibi olanların doldurması gereken soru olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

Tablo 8: Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi-4

Aile içi şiddet düzeyinin değerlendirilmesi		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Evde sorun çıkmasının en sık hangi sebeplerin olması durumu	Eşimin ailesinden kaynaklanan sorunlar	59	17.6	***
	Ekonomik nedenler	130	38.8	
	Eşin çalışmaması ve evin ihtiyaçlarını karşılamaması	15	4.5	
	Eşimin kıskanması	16	4.8	
	Eşimin sinirli olması	36	10.7	
	Çocuklara bağlı nedenler	59	17.6	
	Psikolojik nedenler	30	9.0	
	Alkol ya da madde kullanımı	19	5.7	
	Cinsel ilişkiye girmek istememe	15	4.5	
	Eşimin sözünü dinlememem	0	0	
	Bir başka kişi ile aldatma	13	3.9	
	Diğer	18	5.4	
	Evde sorun olmaz	25	7.5	
Kadına şimdiye kadar şiddet uygulanması durumu	Evet	220	65.6	335 (%100)
	Hayır	105	31.3	
	Yanıt vermek istemiyorum	10	2.9	
Kadına şimdiye kadar şiddet uygulandıysa, kim yada kimler tarafından uygulanması durumu	Eş	156	46.6	***
	Anne	130	38.2	
	Baba	54	16.1	
	Kardeş	15	4.5	
	Akraba	1	0.3	
	Diğer	1	0.3	
Kadına uygulanan bu şiddetlerin türleri	Fiziksel	190	56.7	***
	Cinsel	16	4.8	
	Duyusal	150	44.8	
	Ekonomik	26	7.8	

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

4.3.EŞTEN FİZİKSEL ŞİDDET GÖRME DURUMU

Çalışmaya katılan 335 kadının 75'i (%22,3) eşten şiddet görme durumunu değerlendirmekteydi. Eş tarafından hala şiddet uygulanması durumunun değerlendirilmesi %1,5 idi. Eş tarafından şiddetin sıklığının değerlendirilmesi en sık her hafta (%5,1), yılda bir (%5,7) idi. Eş tarafından şiddetin derecesinin değerlendirmesinin de çoğunluk herhangi bir yara bere olmayacak şekilde (%13,1) olup, ertesi güne ağrı bırakacak düzeyde (%5,7) idi. %11,0 kadın eşleri tarafından şiddet uygulandığında kabullenmekte olup, %6,0'sı boşanmak için mahkemeye başvurmakta idi. Şiddet sonrası kadın eğer herhangi bir girişimde bulunmadıysa sebeplerinin değerlendirilmesinde en sık iki sebep çocuklar için (%8,7) ve ailem hoş karşılamayacağı için (%4,8) oluşturmaktaydı. Kadına şiddet uygulandıktan sonra eşin davranışının değerlendirilmesinde en sık iki davranış pişmanlık (%12,2) ve aldırmaçlık (%8,1) oluşturmaktaydı. Eşten şiddet gören kadınların %20,0'si kendini değersiz ve çaresiz hissetmekte idi.

%5,4 kadın yaşadığı şiddeti herhangi bir sağlık kuruluşuna anlatmakta olup, %0,3'ü aile hekimine, %5,1 psikiyatriste başvurmakta idi. %5,4 kadına herhangi bir sağlık kuruluşunda şiddet görme durumu ile ilgili soru sorulup, bilgi verilmekte olup, %0,3'ü aile hekimi, %5,1 psikiyatrist tarafından şiddet görme durumu ile ilgili soru sorulup, bilgi verilmekteydi.

Kadın gelecek 10 yıl içinde kendini nasıl gördüğünün değerlendirilmesinde en sık ikisi kesinlikle boşanmayı düşünüyorum (%8,1) ve eşimin düzelmesini umuyorum (%8,1) oluşturmaktaydı. Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi tablo 9, tablo 10, tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 9: Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi-1

Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Eş tarafından hala şiddet uygulanması durumu	Evet	5	1.5	75(%22.4)*
	Hayır	70	20.9	
Eş ne sıklıkta şiddet uygular	Her Gün	3	0.9	75(%22.4)*
	Her Hafta	18	5.4	
	Ayda bir	17	5.1	
	Yılda bir	19	5.7	
	Çok Nadir	17	5.1	
Eş hangi şiddet uygular	Herhangi bir yara bere olmayacak şekilde	44	13.1	75(%22.4)*
	Ertesi güne ağrı bırakacak düzeyde	19	5.7	
	Hareketleri kısıtlayacak düzeyde	6	1.8	
	Günlük aktiviteleri yapmaya engel olacak şekilde(okula gidememe, ödev yapamama gibi)	4	1.2	
	Vücutta kalıcı iz ya da sakatlık bırakacak düzeyde	2	0.6	
Şiddet uygulandığında kadın ne yaptı	Kabullendim	37	11.0	***
	Eşime karşılık verdim	14	4.2	
	Evden ayrıldım	8	2.4	
	Yakınlarıma anlattım	9	2.7	
	Hastaneye gittim	6	1.8	
	Polise gittim	8	2.4	
	Boşanmak için mahkemeye başvurdum	20	6.0	
	Diğer	0	0	

*:Sadece eşten fiziksel şiddet gören kadınların cevapladığı sorular olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

Tablo 10: Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi-2

Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Eğer herhangi bir girişimde bulunmadıysa nedeni nedir	Eşimi sevdiğim ve affettiğim için	4	1.2	***
	Çocuklar için	29	8.7	
	Çok ciddi bir durum olmadığı için	4	1.2	
	Ailem hoş karşılamayacağı için	16	4.8	
	Çevre hoş karşılamayacağı için	8	2.4	
	Maddi nedenler	5	1.5	
	Diğer	0	0	
Şiddet uygulandıktan sonra eşin davranışı nasıl olurdu	Pişmanlık	41	12.2	***
	Özür diler	14	4.2	
	Aldırmaz	27	8.1	
	Tehdit eder	4	1.2	
	Diğer	0	0	
Şiddet uygulandıktan sonra kadın ne hissetti	Kendimi değersiz ve çaresiz hissettim	67	20	***
	Boşanmak istedim	40	11.9	
	İntihar etmek istedim	4	1.2	
Yaşanılan bu şiddeti herhangi bir sağlık kuruluşuna anlatma durumu	Evet	18	5.4	75(%22.4)*
	Hayır	57	17.0	
Evet ise kime anlatmıştır	Aile hekimi	1	0.3	18(%5.4)**
	Ebe/hemşire	0	0	
	Psikiyatrist	17	5.1	
	Diğer	0	0	

*:Sadece eşten fiziksel şiddet gören kadınların cevapladığı sorular olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

**Bir önceki soruya olumlu cevap verenlerin cevaplaması gereken bir soru olması sebebiyle katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

***:Birden fazla şık işaretlenen sorular olup şıklar kendi içlerinde ayrı birer soru gibi değerlendirilerek yüzdeleri hesaplanmıştır.

Tablo 11: Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi-3

Eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesi		Sayı (n)	Yüzde	Toplam
Herhangi bir sağlık kuruluşunda şiddet görme durumu ile ilgili soru sorulup ,bilgi verilme durumu	Evet	18	5.4	75(%22.4)*
	Hayır	57	17.0	
Evet ise kim tarafından bilgi verildi	Aile hekimi	1	0.3	18(%5.4)**
	Ebe/hemşire	0	0	
	Psikiyatrist	17	5.1	
	Diğer	0	0	
Kadın gelecek 10 yıl içinde kendini nasıl görüyor	Eşimin düzelmesini umuyorum	27	8.1	75(%22.4)*
	Bu benim kaderim, başka yapacak bir şey yok	9	2.7	
	Eşimin değişeceğini sanmıyorum gittiği yere kadar gider	11	3.3	
	Bir iş bulursam boşanacağım	1	0.3	
	Kesinlikle boşanmayı düşünüyorum	27	8.1	

*:Sadece eşten fiziksel şiddet gören kadınların cevapladığı sorular olması sebebiyle toplam katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

**Bir önceki soruya olumlu cevap verenlerin cevaplaması gereken bir soru olması sebebiyle katılımcı sayısı düşük çıkmıştır.

4.4.SOSYODEMOGRAFİK VERİLER İLE AİLE İÇİ ŞİDDET DÜZEYİ VE EŞTEN FİZİKSEL ŞİDDET GÖRME DURUMUNUN ANALİZ BULGULARI

Kadının yaş aralığı ile çocuğa aile içi şiddet, çocuğa aile içi şiddetin düzeyi, eşin alkol madde kullanımına bağlı evde sorun çıkma durumu, duygusal şiddet görme, eşten şiddet görme sıklığı, eşten şiddet görme düzeyi, şiddet görme durumunda çocuklar nedeniyle girişimde bulunmama, çevre hoş karşılamayacağı nedeniyle bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet görme durumunda sağlık kuruluşundan daha fazla anlatma, şiddet sonrası sağlık kuruluşuna soru sorup bilgi alma açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12: Kadının yaş aralığı ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Kadının yaş aralığı ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Çocuğa aile iç şiddet	0.014	+,026
Çocuğa aile içi şiddetin düzeyi	0.049	+,119
Alkol madde kullanımına bağlı evde sorun çıkma durumu	0.001	+,153
Duygusal şiddet görme	0.003	+,170
Eşten şiddet görme sıklığı	0.004	+,136
Eşten şiddet görme düzeyi	0.032	+,133
Şiddet görme durumunda çocuklar nedeniyle girişimde bulunmama	0.032	+,193
Çevre hoş karşılamayacağı nedeniyle bir girişimde bulunmama	0.007	+,047
Fiziksel şiddet görme durumunda sağlık kuruluşundan daha fazla anlatma, şiddet sonrası sağlık kuruluşuna soru sorup bilgi alma	0,023	+,128

Kadının mesleği ile çocuğa aile içi şiddet, çocuğa aile içi şiddet düzeyi, psikolojik nedenlere bağlı evde sorun çıkma durumu, bir başka kişiyle aldatma evde sorun çıkma durumu, eşten fiziksel şiddet görme durumunda kabullenme, eşten fiziksel şiddet görme durumunda yakınlarına anlatma, yaşadığı fiziksel şiddet sonrası intihar etme istediğinde, fiziksel şiddet görme durumunda sağlık kuruluşundan daha fazla anlatma, şiddet sonrası sağlık kuruluşuna soru sorup bilgi alama, gelecek 10 yıl içinde daha fazla eşinin düzelmesini umut etmesi açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13: Kadının mesleği ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Kadının mesleği ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Çocuğa aile içi şiddet	0.048	-,060
Çocuğa aile içi şiddet düzeyi	0.007	+,014
Psikolojik nedenlere bağlı evde sorun çıkma durumu,	0.031	+,123
Bir başka kişiyle aldatma evde sorun çıkma durumu	0.039	+,056
Eşten fiziksel şiddet görme durumunda kabullenme,	0.045	-,105
Eşten fiziksel şiddet görme durumunda yakınlarına anlatma,	0.009	-,011
Yaşadığı fiziksel şiddet sonrası intihar etme istediğinde	0.001	+,013
Fiziksel şiddet görme durumunda sağlık kuruluşundan daha fazla anlatma, şiddet sonrası sağlık kuruluşuna soru sorup bilgi alama,	0.049	+,061
Gelecek 10 yıl içinde daha fazla eşinin düzelmesini umut etmesi	0.033	+,002

Kadının eğitim durumu ile çocuğa aile içi şiddet uygulaması, çocuğa aile içi şiddeti daha çok kadının kendisi tarafından, evde sorun çıktığında daha çok konuşarak anlaşma, eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle evde sorun çıkma durumu, eşten şiddet görme, kadına fiziksel şiddet türü, eşten fiziksel şiddet görme durumunda kadının değersiz ve çaresiz hissetme durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14: Kadının eğitim durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Kadının eğitim durumu ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Çocuğa aile içi şiddet uygulaması	0.005	+,027
Çocuğa aile içi şiddeti daha çok kadının kendisi tarafından	0.010	-,162
Evde sorun çıktığında daha çok konuşarak anlaşma	0.015	-,031
Eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle evde sorun çıkma durumu	0.007	+,127
Eşten şiddet görme	0.016	-,121
Kadına fiziksel şiddet türü	0.023	-,013
Fiziksel şiddet görme durumunda kadının değersiz ve çaresiz hissetme durumu	0.021	-,102

Eşin yaş aralığı ile evde sorun çıktığında konuşarak anlaşma, bir başka kişiyle aldatma nedeniyle evde sorun çıkması, eşten şiddet görme, duygusal şiddet türünde, fiziksel şiddet sonrası çocuklar nedeniyle herhangi bir girişimde bulunmama durumu, fiziksel şiddet görme durumunda aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama durumu, fiziksel şiddet görme durumunda çevre hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmamam durumu, fiziksel şiddet gördükten sonra kendilerini değersiz ve çaresiz hissetme durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 15’ te sunulmuştur.

Tablo 15: Eşin yaş aralığı ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Eşin yaş aralığı ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Evde sorun çıktığında konuşarak anlaşma	0.028	+,144
Bir başka kişiyle aldatma nedeniyle evde sorun çıkması	0.020	+,071
Eşten şiddet görme	0.002	+,156
Duygusal şiddet türünde	0.026	+,122
Fiziksel şiddet sonrası çocuklar nedeniyle herhangi bir girişimde bulunmama durumu	0.023	+,141
Fiziksel şiddet görme durumunda aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama durumu	0.013	+,080
Fiziksel şiddet görme durumunda çevre hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama durumu,	0.032	+,042
Fiziksel şiddet gördükten sonra kendilerini değersiz ve çaresiz hissetme durumu	0.017	+,127

Eşin eğitim durumu ile çocuğa aile içi şiddet, kadının kendisinin çocuğa şiddet uygulaması, çocuğa şiddetin sıklığı, eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle evde sorun olması, ekonomik nedenlere bağlı evde sorun olması, eşin çalışmaması ve ihtiyaçlarını karşılamamasına bağlı evde sorun olması, alkol ya da madde kullanımına bağlı evde sorun olması ve diğer nedenlere bağlı evde sorun olması, eşten şiddet görme, duygusal şiddet türü, fiziksel şiddet görme durumunu kabullenme, fiziksel şiddet sonrası eşler daha aldırılmaz bir tavır, kadın kendini şiddet sonrası değersiz ve çaresiz hissetme durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16: Eşin eğitim durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Eşin eğitim durumu ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Çocuğa aile içi şiddet	0.011	-,071
Kadının kendisinin çocuğa şiddet uygulaması	0.041	-,136
Çocuğa şiddetin sıklığı	0.004	-,156
Eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle evde sorun olması	0.034	+,044
Ekonomik nedenlere bağlı evde sorun olması	0.036	-,145
Eşin çalışmaması ve ihtiyaçlarını karşılamamasına bağlı evde sorun olması	0.016	-,083
Alkol ya da madde kullanımına bağlı evde sorun olması	0.035	-,061
Diğer nedenlere bağlı evde sorun olması	0.035	+,091
Eşten şiddet görme	0.001	-,219
Duygusal şiddet türü	0.020	-,186
Fiziksel şiddet görme durumunu kabullenme	0.001	-,147
Fiziksel şiddet sonrası eşler daha aldırılmaz bir tavır	0.006	-,079
Kadın kendini şiddet sonrası değersiz ve çaresiz hissetme durumu	0.002	-,170

Eşin mesleği ile ekonomik nedenler sebebiyle evde sorun çıkması, eşten şiddet görme, ekonomik şiddet türünde, şiddet sonrası kadının durumu kabullenmesi, fiziksel şiddet sonrası kadını tehdit etme davranışı, fiziksel şiddet sonrası kendini değersiz ve çaresiz hissetme durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17: Eşin mesleği ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Eşin mesleği ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Ekonomik nedenler sebebiyle evde sorun çıkması	0.044	-,031
Eşten şiddet görme	0.009	-,041
Ekonomik şiddet türünde	0.022	-,025
Şiddet sonrası kadının durumu kabullenmesi	0.012	+,080
Fiziksel şiddet sonrası kadını tehdit etme davranışı	0.010	-,031
Fiziksel şiddet sonrası kendini değersiz ve çaresiz hissetme	0.001	+,036

Ailenin aylık geliri ile ekonomik nedenlerle evde sorun çıkması, evde sorun olmaması, eşten şiddet görme, diğer kişilerden şiddet görme, duygusal şiddet türünde, fiziksel şiddet görme durumunu kabullenme, fiziksel şiddet sonrası eşlerde pişmanlık duyma, fiziksel şiddet sonrası eşler özür dileme davranışı, fiziksel şiddet gördükten sonra boşanmak istediği açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18: Ailenin aylık geliri ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Ailenin aylık geliri ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Ekonomik nedenlerle evde sorun çıkması	0.001	-,196
Evde sorun olmaması	0.005	+,135
Eşten şiddet görme	0.003	-,180
Diğer kişilerden şiddet görme	0.003	+,019
Duygusal şiddet türünde	0.021	-,142
Fiziksel şiddet görme durumunu kabullenme	0.007	-,144
Fiziksel şiddet sonrası eşlerde pişmanlık duyma	0.004	-,144
Fiziksel şiddet sonrası eşler özür dileme davranışı	0.010	-,104
Fiziksel şiddet gördükten sonra boşanmak istediği	0.034	-,107

Önceki evliliklerinden çocuk sahibi olma durumu ile eşten fiziksel şiddet görme sonrası evden ayrılma, eşten fiziksel şiddet görme sonrası hastaneye gitme, eşten fiziksel şiddet görme sonrası boşanmak için mahkemeye başvurma, alkol madde kullanımına bağlı evde sorun çıkması, eşten şiddet görme, eşten fiziksel şiddet gördükten sonra boşanmak istemesi açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19: : Önceki evliliklerinden çocuk sahibi olma durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Önceki evliliklerinden çocuk sahibi olma durumu ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Eşten fiziksel şiddet görme sonrası evden ayrılma	0.002	-,139
Eşten fiziksel şiddet görme sonrası hastaneye gitme	0.048	-,094
Eşten fiziksel şiddet görme sonrası boşanmak için mahkemeye başvurma	0.018	-,154
Alkol madde kullanımına bağlı evde sorun çıkması	0.001	-,153
Eşten şiddet görme	0.046	-,116
Eşten fiziksel şiddet gördükten sonra boşanmak istemesi	0.008	-,157

Anlaşarak evlenme şekline sahip kadınlar ile eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar ile evde sorun çıkma, eşin çalışmaması ve ihtiyaçlarını karşılamaması ile evde sorun çıkma, eşten şiddet görme, duygusal şiddet türünde, fiziksel şiddet görme durumu sonrasında kabullenme, fiziksel şiddet görme sonrası ciddi bir durum olmadığını düşünerek herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet görme durumunda sağlık kuruluşunda yaşadığı şiddet olayını anlatmakta soru sorup, bilgi alma açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20: Anlaşarak evlenme şekline sahip kadınlar ile Aİş (Aile içi şiddet) ve EFşG (Eşten Fiziksel şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Anlaşarak evlenme şekline sahip kadınlar ile Aİş ve EFşG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar ile evde sorun ıkma	0.025	+,118
Eşin çalışmaması ve ihtiyaçlarını karşılamaması ile evde sorun ıkma	0.026	-,086
Eşten şiddet görme	0.025	-,123
Duygusal şiddet türünde	0.048	-,108
Fiziksel şiddet görme durumu sonrasında kabullenme	0.030	-,107
Fiziksel şiddet görme sonrası ciddi bir durum olmadığını düşünerek herhangi bir girişimde bulunmama,	0.027	-,050
Fiziksel şiddet görme durumunda sağlık kuruluşunda yaşadığı şiddet olayını anlatmakta soru sorup, bilgi alma	0.026	-,082

Görücü usulü ile evlenenler ile fiziksel şiddet görme sonrası ciddi bir durum olmadığını düşünerek herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet gördükten sonra boşanmak istediği açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21: Görücü usulü ile evlenenler ile Aİş (Aile içi şiddet) ve EFşG (Eşten Fiziksel şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Görücü usulü ile evlenenler ile Aİş ve EFşG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Fiziksel şiddet görme sonrası ciddi bir durum olmadığını düşünerek herhangi bir girişimde bulunmama	0.013	+,057
Fiziksel şiddet gördükten sonra boşanma istediği	0.043	-,102

Akraba evliliği ile evlenenler ile eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar ile evde sorun olma, eşin sinirli olması ile evde sorun olma, cinsel ilişkiye girmek istememesi ile evde sorun olma, eşten şiddet görme, duygusal şiddet türü açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22: Akraba evliliği ile evlenenler ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Akraba evliliği ile evlenenler ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Eşin ailesinden kaynaklanan sorunlar ile evde sorun olma	0.033	-,104
Eşin sinirli olması ile evde sorun olma	0.004	+,151
Cinsel ilişkiye girmek istememesi ile evde sorun olma	0.019	+,127
Eşten şiddet görme	0.002	+,131
Duygusal şiddet türü	0.005	+,119

Kaçarak evlenenler ile kadın çocuklukta daha çok kardeş tarafından şiddet görme, eşin ailesinde eşe şiddet, çocuğa aile içi şiddet, çocuğa aile içi şiddet eş tarafından, eşten şiddet görme, kardeşten şiddet görme, fiziksel şiddet türünde, fiziksel şiddet görme durumunda boşanmak için mahkemeye başvurma, fiziksel şiddet görme sonrası eşini sevdiği ve affettiği için herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet görme sonrası aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet gördükten sonra kadın kendini değersiz ve çaresiz hissetme durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23: Kaçarak evlenenler ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Kaçarak evlenenler ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Kadın çocuklukta daha çok kardeş tarafından şiddet görme	0.034	+,114
Eşin ailesinde eşe şiddet,	0.033	-,026
Çocuğa aile içi şiddet	0.039	-,069
Çocuğa aile içi şiddet eş tarafından	0.020	+,159
Eşten şiddet görme,	0.003	+,104
Kardeşten şiddet görme	0.025	+,121
Fiziksel şiddet türünde	0.020	+,081
Fiziksel şiddet görme durumunda boşanmak için mahkemeye başvurma,	0.002	+,159
Fiziksel şiddet görme sonrası eşini sevdiği ve affettiği için herhangi bir girişimde bulunmama	0.014	+,119
Fiziksel şiddet görme sonrası aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama	0.034	+,114
Fiziksel şiddet gördükten sonra kadın kendini değersiz ve çaresiz hissetme	0.004	+,118

Evlilik süresince evde diğer eşten çocuk olması ile eşin alkol madde kullanımı evde sorun çıkma, bir başka kişiyle aldatması ile evde sorun çıkma, eşten şiddet görme, duygusal şiddet türü, fiziksel şiddet sıklığı, fiziksel şiddet sonrası eşler aldırılmaz bir davranış, fiziksel şiddet gören kadın gelecek 10 yıl içinde eşinin düzelmesini umut etme durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24: Evlilik süresince evde diğer eşten çocuk olması ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Evlilik süresince evde diğer eşten çocuk olması ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Eşin alkol madde kullanımı evde sorun çıkma	0.014	+,133
Bir başka kişiyle aldatması ile evde sorun çıkma	0.001	+,180
Eşten şiddet görme	0.008	+,103
Duygusal şiddet türü	0.005	+,109
Fiziksel şiddet sıklığı	0.022	+,071
Fiziksel şiddet sonrası eşler aldırılmaz bir davranış	0.007	+,143
Fiziksel şiddet gören kadın gelecek 10 yıl içinde eşinin düzelmesini umut etme durumu	0.015	+,082

Evlilik süresince evde kayınvalide ile yaşayanlar ile çocuğa aile içi şiddet, kendisi tarafından çocuğa aile içi şiddet, çocuğa aile içi şiddetin sıklığı, çocuğa aile içi şiddetin düzeyi, ekonomik nedenler kaynaklı evde sorun çıkma, eşin sinirli olmasından kaynaklı evde sorun çıkma, kadına annesi tarafından şiddet uygulanması, cinsel şiddet türü, duygusal şiddet türü, eşten fiziksel şiddet sıklığı, eşten fiziksel şiddet düzeyi, fiziksel şiddet görme sonrasında eşini sevdiği ve affettiği için herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet görme sonrası çocuklar için herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet sonrası eşlerin özür dilemesi, eşten fiziksel şiddet görme sonrası boşanma isteği durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 25’de sunulmuştur.

Tablo 25: Evlilik süresince evde kayınvalide ile yaşayanlar ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Evlilik süresince evde kayınvalide ile yaşayanlar ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Çocuğa aile içi şiddet	0.009	-,056
Kendisi tarafından çocuğa aile içi şiddet	0.007	+,163
Çocuğa aile içi şiddetin sıklığı	0.037	+,138
Çocuğa aile içi şiddetin düzeyi	0.009	+,150
Ekonomik nedenler kaynaklı evde sorun çıkma	0.016	+,131
Eşin sinirli olmasından kaynaklı evde sorun çıkma	0.030	+,112
Kadına annesi tarafından şiddet uygulanması	0.032	+,117
Cinsel şiddet türü	0.030	+,093
Duygusal şiddet türü	0.001	+,177
Eşten fiziksel şiddet sıklığı	0.001	+,189
Eşten fiziksel şiddet düzeyi	0.003	+,196
Fiziksel şiddet görme sonrasında eşini sevdiği ve affettiği için herhangi bir girişimde bulunmama	0.001	+,085
Fiziksel şiddet görme sonrası çocuklar için herhangi bir girişimde bulunmama	0.001	+,179
Fiziksel şiddet sonrası eşlerin özür dilemesi	0.043	+,083
Eşten fiziksel şiddet görme sonrası boşanma isteği	0.040	+,107

Evlilik süresince evde beraber yaşayan kimse olmaması durumu ile evde sorun olmama, eşin sinirli olmasından evde sorun çıkma, alkol madde kullanımına bağlı evde sorun olma, eşten şiddet görme, fiziksel şiddet türü, cinsel şiddet türü, fiziksel şiddet görme sonrası boşanma istediği durumu açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26: Evlilik süresince evde beraber yaşayan kimse olmaması durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Evlilik süresince evde beraber yaşayan kimse olmaması durumu ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Evde sorun olmama	0.013	+,114
Eşin sinirli olmasından evde sorun çıkma	0.040	-,103
Alkol madde kullanımına bağlı evde sorun olma	0.007	-,116
Eşten şiddet görme	0.008	+,163
Fiziksel şiddet türü	0.018	-,129
Cinsel şiddet türü	0.003	-,120
Fiziksel şiddet görme sonrası boşanma istediği	0.011	-,129

Sigara kullanan kadınlar ile çocuğa aile içi şiddet, eşin alkol ya da madde kullanma sebebiyle evde sorun çıkma, fiziksel şiddet görme sonrası evden ayrılma, fiziksel şiddet görme sonrası boşanmak için mahkemeye başvurma, fiziksel şiddet görme sonrası boşanma istediği açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 27’ de sunulmuştur.

Tablo 27: Sigara kullanan kadınlar ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Sigara kullanan kadınlar ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Çocuğa aile içi şiddet	0.032	-,024
Eşin alkol ya da madde kullanma sebebiyle evde sorun çıkma	0.015	+,026
Fiziksel şiddet görme sonrası evden ayrılma	0.009	+,092
Fiziksel şiddet görme sonrası boşanmak için mahkemeye başvurma	0.004	+,135
Fiziksel şiddet görme sonrası boşanma isteği	0.015	+,148

Eşi sigara kullananlar ile çocuğa aile içi şiddet, eşten şiddet görme, fiziksel şiddet görme sonrası kendini değersiz ve çaresiz hissetme, fiziksel şiddet görme sonrası boşanma istediği açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 28’ de sunulmuştur.

Tablo 28: Eşi sigara kullanan kadınlar ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Eşi sigara kullanan kadınlar ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Çocuğa aile içi şiddet	0.019	+,059
Eşten şiddet görme	0.023	+,144
Fiziksel şiddet görme sonrası kendini değersiz ve çaresiz hissetme	0.027	+,148
Fiziksel şiddet görme sonrası boşanma istediği	0.013	+,135

Alkol kullanma durumu ile eşinin çocuklukta şiddet görmesi, çocuğa aile içi şiddet, cinsel şiddet türü açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları Tablo 29’ da sunulmuştur.

Tablo 29: Alkol kullanma durumu ile AİŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Alkol kullanma durumu ile AİŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P Değeri	D değeri
Eşinin çocuklukta şiddet görmesi	0.004	+,144
Çocuğa aile içi şiddet	0.040	+,006
Cinsel şiddet türü	0.042	+,061

Eşin alkol kullanma durumu ile diğer nedenler sebebiyle evde sorun çıkma, eşten şiddet görme, duygusal şiddet türünde, fiziksel şiddet görme sonrası kadının karşılık verme durumu, fiziksel şiddet görme sonrası aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet görme sonrası çevre hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama, fiziksel şiddet sonrası eşin pişmanlık duyması, fiziksel şiddet görme sonrası kadının intihar etme istediği açısından istatistiksel bir anlamlılık saptanmış olup detayları tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30: Eşin alkol kullanma durumu ile AIŞ (Aile içi şiddet) ve EFŞG (Eşten Fiziksel Şiddet Görme) durumlarının istatistiksel analiz bulguları

Eşin alkol kullanma durumu ile AIŞ ve EFŞG durumlarının analizi	P değeri	D değeri
Eşten şiddet görme	0.002	+,152
Duygusal şiddet türünde	0.022	+,132
Fiziksel şiddet görme sonrası kadının karşılık verme durumu	0.045	+,108
Fiziksel şiddet görme sonrası aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama	0.009	+,123
Fiziksel şiddet görme sonrası çevre hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmama	0.004	+,019
Fiziksel şiddet sonrası eşin pişmanlık duyması	0.015	+,139
Fiziksel şiddet görme sonrası kadının intihar etme istediği	0.049	+,043

5. TARTIŞMA

Araştırmamızda, aile hekimliği polikliniğine başvuran kadınlarda aile içi şiddet düzeyi değerlendirildi. Katılımcıların çoğunun (%65,6'sı) yaşam boyu en az bir kez herhangi bir şiddete maruz kalmış olup, kadına şiddet uygulayan kişilerin değerlendirilmesinde ise büyük çoğunluğu eşleri (%46,6) tarafından aile içi şiddete maruz kaldıklarını bildirmeleri oldukça düşündürücüdür. Çalışmamızda, kadınların evliliğinde %56,7'si fiziksel şiddet, %44,8'i duygusal şiddet, %7,8'i ekonomik, %4,8'i cinsel şiddet gördüğünü belirtmiştir. Ülkemizde Kadın Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından kadına yönelik şiddetle ilgili geniş çaplı araştırmalar yürütülmüştür. Buna göre, kadınların yaşamları boyunca en az bir kez eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalma oranı 2009 yılında %39, 2014 yılında %36'dır (101,102). İki farklı başka çalışmada, kadınların evliliklerinde fiziksel şiddet %57 ve %62 (103,104), duygusal şiddet %29,3 oranındadır (103). Yüz yüze görüşme yöntemiyle yapılan kadına yönelik aile içi şiddeti inceleyen çalışmalarda; Edirne'de fiziksel şiddet %30,4 (105). Sivas'ta 583 hanede sözel şiddet %53,2 ve fiziksel şiddet %38,3 (106). İstanbul'da bir sağlık ocağında fiziksel şiddet %40,4 ve Sivas'ın bir ilçesinde fiziksel şiddet %40,7'dir (107). Anket yöntemiyle yapılan çalışmalarda; Ankara'da kadınların %88,1'inin fiziksel, %43,2'sinin sözel şiddet gördüğü (108). Manisa'da %32,9 kadının şiddete maruz kaldığı, %64,8'inin fiziksel, %66,2'sinin sözel şiddet gördüğü belirlenmiştir (109). Bu sonuçlar incelendiğinde, aile içi şiddet çalışmalarının bulgularının birbirinden oldukça farklı olduğu görülecektir. Anket tekniği ve yüz yüze görüşme yöntemi ile soruların değerlendirilmesi; yöntem farklılığı yaratmasından dolayı sonuçları kıyaslamak güçtür; ancak düşündürücü olan şudur ki, oranlar oldukça yüksektir. Belirtilen araştırmalardaki en düşük şiddet oranı bile dikkate alınsa, kadınların üçte birinde şiddet yaşantısı olduğu söylenebilir. 2015 yılında, ne yazık ki, 303 kadın cinayeti yaşanmıştır ve öldürülen kadınların çoğu (%43) evlidir (110).

Bu çalışmada kadın yaş aralığı düştükçe; kadın daha fazla duygusal şiddet ($p=0,003$) gördüğü, eşin yaş aralığı düştükçe; kadının eş ($p=0,002$) tarafından daha fazla duygusal şiddet ($p=0,026$) gördüğü saptandı. Kazancı' nın yaptığı çalışmada kadının yaşının artması veya azalmasının şiddete maruz kalmayı etkilemediği, her yaştan kadının şiddete maruz kaldığı sonucuna ulaşılmıştır (111). Miller ve ark. 'ları kadına yönelik şiddetin daha çok genç yetişkin ve orta yetişkin yaştaki kadınlarda görüldüğü belirtildi (112). Bir başka çalışmada, Subaşı ve Akın'a göre de kadına uygulanan şiddet yaş faktöründen etkilenmemektedir (113). Bazı çalışmalar da genç yaş ile şiddetin daha fazla olabileceğini, bazı çalışmalarda ise şiddetin yaştan bağımsız olabileceğini ortaya koyarken bu çalışmada da şiddetin genç yaşta daha fazla arttırdığını ortaya koymuştur.

Çalışmamızda kadının eğitim düzeyi düştükçe; ömrü boyunca en sık eş ($p=0,016$) tarafında şiddet gördüğü, kadının daha fazla fiziksel şiddet ($p=0,023$) gördüğü saptandı. Tanrıverdi ve Şıpkın' nın yaptıkları bir çalışmada ilkokul mezunu olan kadınların diğer öğrenim düzeyindeki kadınlara göre yüksek oranda şiddete maruz kaldıklarını saptamıştır (114). Yanık ve ark.'ları 2014 yılında yaptıkları bir çalışmada okuma yazma bilmeyen ve 40 yaş ve üzeri kadınların daha fazla şiddete maruz kaldığını ortaya koymuştur (112). Bir başka çalışmada eğitim seviyesi ya da ekonomik düzeyi yüksek olan kadınların haklarını daha iyi biliyor olmasının bazen şiddeti engelleyebildiğini, buna paralel olarak üniversite mezunu kadınların daha az şiddet gördüğünü ifade edilmektedir (115). Köşgeroğlu'nun çalışmasında ise şiddete maruz kalan kadınların çoğunlukla düşük eğitim seviyesine sahip olup kadınların eğitim durumları ile şiddete maruz kalma arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır (116). Kazancı' ya göre eğitim düzeyi ve şiddet arasında kimi zaman bir bağ kurulabildiğini, kimi zaman ise eğitim düzeyi ne olursa olsun kadınların şiddete maruz kalabildiğini, bazen de eğitim düzeyi arttıkça bilinçlenme ve olaylara karşı farkındalıkları artsa da eğitimin maalesef tamamen şiddeti ortadan kaldırmadığını belirtilmektedir (111). Görüldüğü gibi bazı çalışmalarda kadının düşük eğitim düzeyi ile şiddetin daha fazla olabileceğini, bazı çalışmalarda ise kadının eğitim düzeyinden bağımsız şiddetin olabileceğini ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, kadın düşük eğitim düzeyinde daha fazla eş tarafından fiziksel şiddet gördüğünü ortaya koymuştur.

Eşin eğitim düzeyi düştükçe; kadının daha sık eşten ($p=0,001$) şiddet gördüğü ve kadının daha fazla eş tarafından duygusal şiddete ($p=0,020$) maruz kaldığı saptandı. Johnson ve ark'ları evli kadınların eşlerinin eğitim düzeylerinin düşük olmasının aile içi şiddet oranını arttırdığını ortaya koymuştur (117). Bu çalışmada sonucumuzu desteler niteliktedir.

Çalışmayan eşlerde ekonomik nedenler ($p=0,044$) sebebiyle daha sık evde sorun çıktığı saptandı. Ailenin geliri düştükçe; kadının daha sık eş ($p=0,003$) tarafından şiddet gördüğü ve daha fazla duygusal şiddet ($p=0,021$) gördüğü saptandı. Ailenin gelir durumu düştükçe, ekonomik nedenler ($p=0,001$) ile evde daha çok sorun çıktığı saptandı. Ayaz ve ark 'ları 2010 yılında yaptığı bir çalışmaya katılan kadınların tümünün eşinden şiddet gördüğünü, eşi çalışmayan ve ekonomik durumu kötü olan kadınların daha fazla şiddet gördüğünü saptamıştır (108). Teker Aktaş' a göre düşük sosyoekonomik düzeye sahip olma şiddeti arttırdığını belirtti (118). Bizim çalışmamızda ekonomik durum ile daha çok duygusal şiddet türü arasında bir anlamlılık saptanmış olup, şiddetin türü ne olursa olsun düşük sosyoekonomik düzeyde kadına yönelik şiddet eş tarafından uygulanmaya devam etmektedir. Eşi meslek sahibi olan kadınlarda, kadın şiddete ($p=0,009$) daha az uğradığı, ailenin geliri arttıkça da kadına şiddet daha çok eş değil de diğer kişiler ($p=0,003$) tarafından uygulandığı saptandı. Bu sonuçlarda bir önceki verilerimizi destekler niteliktedir.

Çalışmamızda eşi çalışmayan kadınların daha fazla ekonomik şiddet ($p=0,022$) gördüğü saptandı. Dönmez'in evli erkekler üzerinde yaptığı çalışmasında, %22'sinin eşinden kullandığı paranın hesabını isteyerek ve %22'sinin eşinin harcamalarını kısıtlayarak ekonomik şiddet uyguladıkları belirlenmiştir (119). Dinçer' e göre, kadınların sosyal destekleri olmadığı, ekonomik açıdan eşlerine bağımlı oldukları ve ekonomik kaygı yaşadıkları için şiddete rağmen ilişkiyi devam ettirdikleri sonucuna ulaşılmıştır (120). Aslında ekonomik şiddetin temelinde yatan ana faktörün, kadının çalışsa da çalışmasa da, ekonomik açıdan tamamen erkeğe bağımlı hale getirilmek istenmesi olduğu söylenebilir. Bazen kadınlar, eşleri tarafından zorla çalıştırılıp kazandığı para elinden alınabilmektedir. Bizim çalışmamızda çalışmayan eşlerin daha çok kadınlar üzerinde ekonomik şiddet oluşturduğu gösterildi.

Evlilik süresince evde diğer eşten çocuk olması durumunda kadın eşten ($p=0,008$) daha fazla şiddet gördüğü ve eşten fiziksel şiddet görme sıklığında ($p=0,022$) bir artış olup, duygusal şiddet ($p=0,005$) türünde de bir artış saptandı. Çiftler önceki evliliklerinden çocuk sahibi değil ise, kadın şiddette ($p=0,046$) daha az uğradığı saptandı. Sevinç ve ark'ları çocuk sahibi olmanın çiftleri birbirine yaklaştırabileceği gibi çatışma yaşamalarına da yol açabileceğini; bundan dolayı evlilik üzerinde hem olumlu ve hem de olumsuz etkisi olduğundan bahsetmektedir (121). Bu çalışmada, diğer eşten çocuk sahibi olunması evlilikte bir sorun olarak görüldüğünü ortaya koymaktadır.

Türkiye’de evlilik kararını öncelikle ebeveynlerin vermesi, daha sonra evlenecek kişilerin fikrinin sorulması ya da hiç sorulmaması sık görülen bir durumdur. Bizim çalışmamız da evlenme şekli olarak; %54,9 anlaşılarak, %39,7 görücü usulü %6,0 akraba evliliği ve %3,3 kaçarak tespit edilmiştir. Orçan ve ark. ‘ları rızası dışında, aile isteğiyle evlendirilen kadınların oranı %52,9, kendi isteğiyle severek evlenen kadınların oranı %15,7 olarak belirlenmiş, bu kadınların %43,7’sinin evlilik kararını, evlenecek olan çiftlerin birlikte vermesi gerektiğini ifade ettikleri belirtilmiştir (122). Bu çalışma Türkiye’nin en batısında, kırsal kesiminde olmayan, sosyokültürel yönden daha gelişmiş kentsel bir şehirde yapıldığı için anlaşılarak evlenme daha fazla olduğu ancak yine de görücü usulü evliliklerinde yüksek bir oranda olduğu tespit edilmiştir. Ülkemizde yapılan “Türkiye’de Evlilik Tercihleri” adlı çalışmada görücü usulü-aile kararı ile evlenenlerin oranının 1980 yılında %17,5, 1981-1990 yılları arasında %8,9, 1991-2000 yılları arasında %5, 2001-2011 yılları arasında %1,9 olduğu saptanmıştır (64). Bizim çalışmamızda da görücü usulü evliliklerin halen devam ettiği belirlendi.

Kaçarak evlenen kadınların çocukluğunda, en sık kardeşi ($p=0,034$) tarafından şiddet gördüğü saptandı. Kaçarak evlenenlerde, kadın en sık eşten ($p=0,003$) ve kardeşten ($p=0,025$) şiddet gördüğü, eşinin ailesinde de eşe şiddetin ($p=0,026$) olduğu saptandı. Kaçarak evlenenlerde, daha fazla çocuğa aile içi şiddet ($p=0,039$) olup, bu şiddet daha çok eş ($p=0,020$) tarafından uygulandığı saptandı. Katılımcı kadınlarda, eğer çocuk var ise çocuğa aile içi şiddet uygulanması durumu %29,9 olup, çocuğa şiddet uygulanması durumu büyük çoğunluğunu kadının kendisi (%26,9) tarafından oluşturmaktaydı. Kadının yaş aralığı düştükçe; çocuğa aile içi şiddetin ($p=0,014$) arttığı saptandı. Kadının eğitim düzeyi düştükçe; daha fazla çocuğa aile içi şiddet ($p=0,005$) uygulandığı, eşin eğitim düzeyi düştükçe; çocuğa aile içi şiddet ($p=0,011$) daha sık uygulandığı saptandı. Yaman Efe ve ark.'larının yaptığı bir çalışmada şiddete maruz kalan ve bu durum karşısında bir şey yapamayan kadın, öfkesini kendisinden daha güçsüz olan kişilere yöneltmekte ve bu kişiler genellikle çocuk ve yaşlılar olmaktadır (123).

Margolin ve ark.'ları çocukluk çağında şiddetin çocuğa yönelmesi ve/veya çocuğun tanık olması çocukluk çağı travmaları ile benzer etkilere neden olduğu, uzun dönem ve kısa dönem etkilerinin ortaya çıktığı; çocuklarda görülen saldırganlık, bunaltı, depresyon belirtilerinin ve öz-kıyım girişimlerinin bu tanıklığın bir sonucu olabileceği, bu çocukların ergenlik, yetişkinlik dönemlerinde çeşitli sorunlar yaşadıkları bildirilmektedir (124). Ehrensaft ve ark.'larının yaptıkları bir çalışmaya göre çocukken aile içi şiddet olaylarına maruz kalan erkeklerde ileriki yaşlarda kendi eşlerine karşı şiddet uygulama ihtimali iki kat, şahit olanların ise üç kat daha fazla olduğu tespit edilmiştir (125). Şiddetin ev içerisinde öğrenilmesi de çocuğun ileriki yaşlarda şiddete eğilim riskini arttırmaktadır. Çocukların şiddete seyirci kalmalarından çok şiddet mağduru olmaları da çocukların psikolojisine etki etmektedir. Şiddetin kadından çok çocuklarına yönelik olması anneyi daha çaresiz bir duruma getirmektedir (126). Ev içerisinde uygulanan şiddetin diğer mağdurları da kuşkusuz çocuklardır. Ev içinde yaşanan sorunların çocuklar üzerindeki etkisi de tartışılmaz derecede önemlidir. Dolayısıyla şiddetle karşılaşan veya tanıklık eden çocuklar yine uzun dönemde şiddet uygulayan bir eş veya şiddet uygulanan bir kadın olabilir.

Kaçarak evlenen kadınların, daha fazla fiziksel şiddet ($p=0,020$) gördüğü saptandı. Kaçarak evlenen kadınlar, eşten fiziksel şiddet görme durumunda boşanmak için mahkemeye başvurmada ($p=0,002$) anlamlı bir artış olup, eşten fiziksel şiddet gördükten sonra kadın kendini daha fazla değersiz ve çaresiz hissettiği ($p=0,004$) saptandı. Leidy ve ark.'larının yaptığı bir çalışmada eş şiddeti genel olarak değerlendirildiğinde evliliğin başlangıç şekli kaçarak, kaçırılarak olan ilişkilerde kadınların şiddetle karşılaşma riskinin arttığını görülmüştür (127). Eisikovits ve ark.'larına göre sosyal desteğin ve sorun çözme becerilerinin yetersiz olduğu durumlarda şiddetin sürdüğü bilinmektedir (105). Köşgeroğlu ve ark.'ları Kaçma/kaçırılma yoluyla evlenen kadınlarda kaçırma eyleminden sonra kadın için geriye dönüşün mümkün olmadığı, ailenin kızını yok saydığı, kızın tamamen erkeğin ailesinin himayesine girdiği için aile içi şiddet öykülerinin oldukça yüksek olduğu belirtilmektedir (128). Bireyin yetiştirilmesinde olumlu ebeveyn desteği alması ve aile bütünlüğü içinde algılaması, sorun çözme becerilerinin gelişmesinde etkilidir (105). Çalışmamızda kaçarak evliliklerde, kadın ailesindeki baba veya kardeş şiddetinden kaçarken başka bir aile içi şiddet olayının içine düştüğü, bu sebeple boşanmak istediği, ailenin kızını yok saydığı, kızın tamamen erkeğin himayesine girdiğini varsayarak kadının diğer evlilik türlerinden daha fazla değersiz ve çaresiz hissettiği gösterildi. Bizim çalışmamızda kaçarak evlenme şekli, kadının yaşı ve ebeveynlerin eğitim düzeyi ile çocuğa aile içi şiddet arasında anlamlılıklar saptandı. Bu sebeplerle sağlıklı bir toplum için sağlıklı kadınlara ihtiyaç vardır.

Evlilik süresince evde kayınvalide ile yaşayanlarda, kadın daha fazla cinsel ($p=0,030$) ve duygusal ($p=0,001$) şiddet gördüğü saptandı. Evde kayınvalide ile yaşayanlarda ve çocuğa aile içi şiddetin sıklığında ($p=0,037$) artış saptandı. Vahip ve ark.'larının yaptığı çalışmada Genç yaştaki kadınlarda, kayınvalide ile aynı evde yaşamak eş şiddetine maruz kalma riskini arttırmaktadır (104). Başka bir çalışmada da geniş ailede yaşayan kadınların aile içi şiddete daha fazla maruz kaldıklarını belirlemiştir (116). Bu çalışmalar geniş ailelerde, farklı aile bireylerinin de şiddet uygulaması durumunu düşündürmektedir. Bizim çalışmamızda da geniş aile tipinde aile içi şiddetin daha fazla olabileceğini ortaya koymaktadır.

Kadının eğitim durumu arttıkça, evde sorun çıktığında daha çok konuşarak ($p=0,015$) çözümledikleri saptandı. Sağlıklı iletişimin var olduğu ailelerde tek bir otoriter güç olmaz. Bu güç uygun yer ve zamanda üyelerce paylaşılır. Sağlıklı iletişim kurabilen ailelerde kriz ve stres ile baş etmek kolaylaşır (129). Bu çalışmada sonucumuzu desteklemektedir

Kadınlar aile içinde şiddete maruz kalmalarına rağmen şiddet ortamında yaşamaya devam etmektedir. Bu çalışmada eşten fiziksel şiddet görme durumunda %8,7 çocuklar nedeniyle ve % 4,8 aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmadıkları saptandı. Eşinden fiziksel şiddet gören kadınların, gelecek 10 yıl içinde %8,1'i "eşimin düzelmesini umut ediyorum", %3.3'ü "eşimin değişeceğini sanmıyorum, gittiği yere kadar gider", %0,3 "ü "bir iş bulursam boşanacağım" diye düşündüğü saptandı.

Yapılan bir çalışmada kadının şiddet karşısında herhangi bir girişimde bulunmama sebepleri olarak; utanma, toplumun boşanmış kadınlara karşı olumsuz yaklaşımları, tek başına kalamama, çocuklarına bakamama ve sokakta kalma endişesi, kadının ailesinin çocukları kabul etmemesi, çocuklarını kaybetme korkusu, gidecek yerinin olmaması, ekonomik güçlükler veya eşin ekonomik desteğine muhtaç olma, eşin bir gün değişeceği ve kendisine daha iyi davranacağı düşüncesi, eşe olan duygusal bağı, evliliğini sürdürme isteği ve öğrenilmiş çaresizlik belirtildi (130). Ann Hoff ve ark.'ları şiddet içeren bir ilişkide yaşayan kadınların kendilerini suçlama, sıkıntılarını içine atma, bu sorunu anne-baba ailesiyle paylaşamama ve yaşadıkları hayal kırıklığı sonucu geldikleri son nokta kendilerine yönelttikleri yıkıcılığı belirtmiş olup kadınların kendilerini öldürmekten neyin alıkoyduğu araştırıldığında, büyük bir kısmının çocuklarını düşündükleri ortaya çıkmıştır (131). Bu çalışmalarda sonuçlarımızı destekler niteliktedir.

Çalışmamızda eşi alkol kullanan kadınlarda, fiziksel şiddet sonrası daha çok aile hoş karşılamayacağı için ($p=0,009$) ve çevre hoş karşılamayacağı için ($p=0,019$) herhangi bir girişimde bulunmadıkları, kaçarak evlenenlerde ise eşten fiziksel şiddet görme durumunda daha çok aile hoş karşılamayacağı için ($p=0,034$) herhangi bir girişimde bulunmadıkları saptandı. Akıncı ve Çötök'un şiddet gören kadınlarla yürüttüğü niteliksel çalışmada 15 katılımcının 13'ü maruz kaldığı şiddet karşısında herhangi bir yerden yardım istemediğini belirtmiştir. Katılımcılar 'eşimle yaşamaya mecburum', 'çocuklar ne olacak, 'yardım istesem ne olacak' gibi düşünceler ile dile getirmiştir (132). Bu çalışmada eşi alkol kullanan ve kaçarak evlenen kadınlarda aile içi fiziksel şiddetin daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu kadınların aile desteğinden yoksun bırakıldıkları ve bu kadınların şiddetten kurtulmak için yeni yollara başvurması en son aşamayı oluşturduğunu anlamak mümkündür.

Bu çalışmada, kadınların %0,6'sı, erkeklerin %9,3'ü sık sık alkol kullandığını belirtti. Evde en sık sorun çıkma sebeplerinin değerlendirilmesinde, %5,7 eşin alkol ya da madde kullanımına bağlı olduğu saptandı. Leonard ve ark.'ları azalan alkol tüketimi evliliğe geçişi olumlu etkilemekte, ağır alkol tüketimi evlilik ve yaşam kalitesini olumsuz etkilemekte, artan tüketim ise boşanma ile sonuçlanmaktadır (133). Eşi alkol kullananlarda, kadının eşten ($p=0,002$) şiddet görmesinde anlamlı bir artış saptandı. Eşi alkol kullananlarda kadına karşı, duygusal($p=0,022$) ve cinsel ($p=0,042$) şiddet türünde anlamlı bir artış saptandı. Alkol kullanan kadınlarda daha fazla çocuğa aile içi şiddet ($p=0,040$) uygulandığı saptandı. White ve ark.'larının yaptığı bir çalışmada uzun dönemli alkol-madde kullanımının şiddet sonucunu doğurduğunu saptamıştır (134). Yüksek miktarda alınan alkol saldırgan davranışları tetikleme ve bireyler arası iletişim bozukluğuna neden olma ve yüksek miktarda alkolün erkeklerde sertleşme güçlüğü, ereksiyon bozuklukları gibi cinsel sorunlara neden olmasından dolayı aile içi fiziksel, duygusal ve cinsel şiddeti arttırdığı düşünülmektedir.

Eşi alkol kullananlarda, kadına fiziksel şiddet uygulayan eş daha fazla pişmanlık ($p=0,015$) duyduğu saptandı. Alkol tüketiminden sonra pişman olan bireyin, bağımlı yanlarını durduramaması, başa çıkma denemelerinin boşa çıkması ve sonunda bağımlılığın gücü altında ezilmesi, bireylerin suçluluk ve özellikle utanç duygularını daha yoğun yaşamalarına neden olmaktadır (135).

Sigara kullanan kadınlar, eşten fiziksel şiddet görme sonrası daha fazla evden ayrılma ($p=0,009$) ve boşanmak için mahkemeye başvurma ($p=0,004$), eşten fiziksel şiddet görme sonrası daha sık boşanmak istediği ($p=0,015$) saptandı. Öztürk'e göre şiddet uygulama ile yüksek düzeyde alkol ve sigara kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (136). Wolfinger ve ark.'ları yaptıkları araştırmada sigara ve alkol kullanımının boşanma üzerindeki etkilerini tam olarak açıklayamamıştır (137). Bu çalışmada sigara, fiziksel şiddet gören kadınlarda daha fazla evden ayrılma ve boşanma isteği oluşturmuş olabileceğini ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada eşten fiziksel şiddet görme sonrası intihar etmek isteyen kadınlar %1,2 tespit edildi. Flinck ve ark.'nın kadınların şiddetin farkında olduklarında bastırdıkları öfkenin, nefretin ve kendilerine yönelik nefretin-kinin farkına vardıklarını ve bazen bu olumsuz düşüncelerin kadınları, kendilerini soyutlama ve kendilerine zarar verici davranışlar içine soktuğunu belirtmektedir (138). Yang ve ark.'ları şiddete maruz kalan kadınlarda intihar eğiliminin daha yüksek olduğu bulunmuştur (139). Bu çalışmada intihar isteği düşük çıkmış olsa bile şiddet gören kadınların intihar düşünceleri de olmaktadır ve bu çalışmalarda sonucumuzu desteklemektedir.

Bu çalışmada herhangi bir sağlık kuruluşunda kadın eşten fiziksel şiddet görme durumu ile ilgili soru sorup bilgi alma durumu %5,4 tespit edildi. Mc Closkey ve ark. 'ları farklı yakınmalarla sağlık kuruluşuna başvuran kadınların %36'sının aile içi şiddete maruz kaldığını saptamıştır. Sağlık çalışanlarının kadın hasta hangi sağlık sorunu ile gelirse gelsin veri toplarken aile içi şiddeti düşündüren ya da gösteren belirti ve bulguların olmasını beklemeden, kadına şiddete uğrama yaşantısı olup-olmadığını sorması hem şiddeti belirlemede hem de kadının yaşadığı sorunu ifade etmesine fırsat vermede büyük önem taşımaktadır (112). Bu çalışmada şiddet hakkında ne kadar az soru sorulup, bilgi alındığını göstermektedir. Şiddet konusunda sağlık çalışanlarımızın daha duyarlı ve bilinçli olması gerektiği ortaya konulmaktadır.

6.SONUÇ ve ÖNERİLER

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği polikliniğine başvuran 18 yaş üstü evli kadınlar da sosyodemografik veriler ile aile içi şiddet düzeyi ve eşten fiziksel şiddet görme durumunun değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmanın sonuçlarına göre:

-Kadınların şiddet görme sıklığı yüksektir. Kadınlar en fazla fiziksel şiddete maruz kalmaktadır.

-Kadınlara sıklıkla eşleri tarafından aile içi şiddet uygulanmaktadır.

-Erkekler daha çok genç yaşta eşlerine duygusal şiddet uygulamaktadır.

-Düşük eğitim düzeyine sahip erkekler eşlerine daha fazla duygusal şiddet uygulamaktadır. Düşük eğitim düzeyindeki kadınlar en sık eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar.

-Eşi çalışmayan kadınlar ekonomik şiddete daha fazla maruz kalmaktır.

-Kaçarak evlenenlerde, kadın daha fazla fiziksel şiddete maruz kalmaktadır.

-Eşi alkol kullananlarda, kadına duygusal ve cinsel şiddet daha fazla uygulanmaktadır

Sonuç olarak; hekimlerin ve tüm sağlık çalışanlarının, şiddete maruz kalmış aile bireyleri ile karşılaştığında takınması gereken tutum ve davranış konusunda net olarak bilgilendirilmesi, şiddet mağdurlarının korunması ve rehabilitasyonu ile ilgili olarak ise tüm kamu kurumlarının yasalarca kendilerine verilen görevleri yerine getirmek konusunda istekli ve gayretli olmalarının sağlanması gerekmektedir.

7.ÖZET

18 Yaş Üzeri Evli Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Değerlendirilmesi

Amaç:18 yaş üstü evli kadına yönelik aile içi şiddetin sıklığı ve kadınların şiddet konusundaki tutumlarını değerlendirmektir. Temel olarak sosyodemografik veriler ile şiddet arasındaki bağlantıları, aile içi şiddet düzeyini ve eşten şiddet görme durumunun değerlendirmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmamız tanımlayıcı ve kesitsel nitelikte olup, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim Araştırma Hastanesi Aile hekimliği Polikliniği'ne başvuran, 18 yaş üstü, evli ve gönüllü 335 kadın ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada herhangi bir örnekleme gidilmemiştir. Araştırmacı tarafından çalışmaya katılan bireylere yüz yüze görüşme tekniği ile anket formu uygulanmıştır. Katılımcılara ilgili literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmış 46 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Sosyodemografik özellikler 17 soru, aile içi şiddet düzeyi 17 soru, eşten fiziksel şiddet görme durumu 12 soru' dan oluşmaktadır.

Bulgular:335 kadın katılımcı çalışmaya dahil edilmiştir. Katılımcıların %65,6'sı yaşam boyu en az bir kez herhangi bir şiddete maruz kalırken, %46,6'sı eşleri tarafından aile içi şiddete maruz kalmaktadır. Kadınların evliliğinde %56,7'si fiziksel, %44,8'i duygusal, %7,8'i ekonomik, %4,8'i cinsel şiddete maruz kaldığı tespit edilmiştir. Kadının yaşı, eşin yaşı, eşin eğitim düzeyi, ailenin aylık geliri, diğer eşten çocuk olması ile duygusal şiddet türü arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Genç yaş, düşük eğitim düzeyi, diğer eşten çocuk duygusal şiddeti arttırmaktadır. Kadının eğitim düzeyi ile fiziksel şiddet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Kadının eğitim düzeyi düştükçe fiziksel şiddet artmaktadır. Eşin çalışmamasıyla ekonomik şiddet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Evlenme şekli olarak; %54,9 anlaşılarak, %39,7 görücü usulü ile %6,0 akraba evliliği, %3,3 kaçarak tespit edilmiştir. Kaçarak evlenme şekli ile fiziksel şiddet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Kaçarak evlenme ile kadınların çocukluklarında kardeşleri tarafından fiziksel şiddet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Eşlerinin ailesinde de aile içi şiddet olayları ile fiziksel şiddet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$).

Kadının yaşı, kadının eğitim düzeyi, eşin eğitim düzeyi ile çocuğa aile içi şiddet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Kadının yaşı düştükçe ve eşin eğitim düzeyi düştükçe çocuğa aile içi şiddet daha fazla uygulandığı saptanmıştır. Kaçarak evlenenlerde eşten fiziksel şiddet görme durumunda boşanmak için mahkemeye başvurma ve şiddet gördükten sonra kadın kendini daha fazla değersiz ve çaresiz hissetme arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Evlilik süresince evde kayınvalide ile yaşama ile cinsel ve duygusal şiddet arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0,05$). Bu çalışmada eşten fiziksel şiddet görme durumunda %8,7 çocuklar nedeniyle ve % 4,8 aile hoş karşılamayacağı için herhangi bir girişimde bulunmadıkları saptanmıştır. Eşinden fiziksel şiddet gören kadınların, gelecek 10 yıl içinde %8,1'i eşinin düzelmesini umut ettiği, %3,3'ü eşinin değişeceğini sanmıyor, gittiği yere kadar gider dediği, %0,3 'ü bir iş bulursa boşanacağını düşündüğü tespit edilmiştir. Eşten fiziksel şiddet görme sonrası intihar etmek isteyen kadınlar %1,2 tespit edilmiştir. Evde en sık sorun çıkma sebeplerinin değerlendirilmesinde, %5,7 eşin alkol ya da madde kullanımına bağlı olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç: Kadına yönelik aile içi şiddet olgusu günümüzde toplumsal bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk tıbbi başvuru noktası olarak aile hekimliklerinde çokça karşımıza çıkabilir. Kadına yönelik aile içi şiddet kadının yaşam kalitesini ve sağlık yönetimini etkileyebilecek önemli bir sorun olduğu görülmelidir

Anahtar kelimeler: Şiddet, Aile içi şiddet

8. SUMMARY

Title: Assessment of Domestic Violence Amongst Married Women Over the Age of 18

Abstract: This study aims to evaluate the frequency of domestic violence against married women over the age of 18 and their attitudes toward violence. The study focuses on the connection between sociodemographic data and violence, the level of domestic violence, and the assessment of experiencing violence from the spouse.

Method: This descriptive and cross-sectional study was conducted with 335 married voluntary women over the age of 18 who applied to the Family Medicine Polyclinic at Izmir Katip Celebi University Ataturk Training and Research Hospital. The researcher administered a questionnaire through in-person interviews. No sampling was used in this study. The questionnaire contains 46 questions prepared by researchers in line with the relevant literature, consisting of 17 questions on sociodemographic characteristics, 17 questions on the level of domestic violence, and 12 questions on experiencing physical violence from the spouse.

Results: 335 women were included in the study. 65.6% of the participants reported experiencing at least one form of violence throughout their lifetime, while 46.6% were subjected to domestic violence by their spouses. It was determined that 56.7% of the women experienced physical, 44.8% emotional, 7.8% economic, and 4.8% sexual violence during their marriage. A significant relationship is found between the type of emotional violence and the age of the woman, the age and education level of the spouse, the monthly income of the family ($p < 0.05$). Young age, low education level, and having a child from another spouse increase emotional violence. There is a significant relationship between the education level of the woman and physical violence ($p < 0.05$). As the education level of the woman decreases, physical violence increases. A significant relationship is found between economic violence and the spouse's unemployment ($p < 0.05$). Of all marriages, 54.9% are consensual, 39.7% are arranged, 6.0% are cousin marriages, and 3.3% are by elopement. A significant relationship is found between elopement and physical violence ($p < 0.05$). Elopement is also found to have a significant relationship with being a victim of physical violence from siblings in childhood ($p < 0.05$). The study finds a significant

relationship between violence in the spouse's family and domestic violence ($p < 0.05$). A significant relationship is also found between domestic violence against the child and the age of the woman, the education level of the woman, and the spouse ($p < 0.05$). As the age of the woman and the education level of both the woman and her spouse decrease, the prevalence of domestic violence against the child increases. There is also a significant relationship between elopement and divorce filings, domestic violence from the spouse, and feeling more worthless and helpless after experiencing violence ($p < 0.05$). Additionally, there is a significant relationship between living with a mother-in-law and sexual and emotional violence ($p < 0.05$).

Summary: The phenomenon of domestic violence against women is emerging as a social problem today. It can often be encountered in family medicine as the first point of medical referral. Domestic violence against women should be seen as an important problem that can affect women's quality of life and health management.

Keywords: Violence, Domestic Violence

9.KAYNAKLAR

1. Oğuz P. Çocuk ve Şiddet, Der Yayınları,İstanbul. 2001. 1–3 s.
2. TDK. 2021.
3. DSÖ. Dünya Sağlık Örgütü. 2002;
4. Kitiş Y, Şanlıoğlu Bilgici S. Bir aile içi şiddet olgusu; sır tutma ilkesi ile şiddeti ihbar etme yükümlülüğü arasındaki etik ikilem. Aile ve Toplum. 2007;3(11):7–11.
5. Degener T, Koster-Dreese Y. Declaration on the Elimination of Violence Against Women: by General Assembly Resolution 48/104 of 20 December 1993. Hum Rights Disabl Pers [Internet]. 01 Ocak 1995 [kaynak 19 Aralık 2022];416–22. Available at: https://brill.com/display/book/edcoll/9789004479890/B9789004479890_s029.xml
6. García-Moreno, C., Pallitto, C., Devries, K., Stöckl, H., Watts, C., & Abrahams N. Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. World Health Organization. 2013.
7. Usta J, Taleb R. Addressing domestic violence in primary care: what the physician needs to know. Libyan J Med [Internet]. 22 Nisan 2014 [kaynak 19 Aralık 2022];9(1). Available at: <https://www.ajol.info/index.php/ljm/article/view/102794>
8. Vachher AS, Sharma AK. Domestic violence against women and their mental health status in a colony in Delhi. Indian J Community Med. 2010;35(3):403–5.
9. Enst M, Feyza D, Tez S. TÜRKİYE ' De KadınaYönelikAilİçiŞiddet. 2013;
10. Karal, D., & Aydemir E. Türkiye’de kadına yönelik şiddet. International Strategic Research Organization (USAK). 2012.
11. ilhan U. Kadın evi’’, İstanbul, Cep Yayınları,. 1992.
12. Tav AŞ, Gültekin BK, Arpacioğlu BS. Clinical characteristics, adjustment between the couples and the quality of sexual life of married women who are exposed to physical domestic violence. Klin Psikiyatr Derg. 2018;21(3):254–60.
13. Erim, B. R., & Yücens B. Kadına yönelik şiddet ve kadın sığınma evleri. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi,. 2016;25(4):536–49.
14. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet’’,. 2009.
15. Bulut, M. B., & Yıldırım GA. Namus adına kadına uygulanan şiddet ve değer yönelimleri arasındaki ilişkiler. Electron turkish Stud 13(26). 2018;13(26).
16. Tatlıoğlu K. Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı 2012-

2015'in Genel Bir Değerlendirilmesi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sos Ve Ekon Araştırmalar Derg. 2014;2014(3):115.

17. TDK. 1988.
18. Doğan İ. Vatandaşlık, Demokrasi ve İnsan Hakları ,6. Baskı. Ankara, Pegem Yayıncılık. 2007;
19. Allender JA SB. Community Health Nursing Concepts and Practice, 5th edition. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins. 2005.
20. Eds AM Aktaş, Ç Arıkan, V Duyan, S İl, Ü Onat EÜ. Farklı döngülerdeki ailelerin sosyal, demografik ve ekonomik nitelikleri. 1.Ulusal Aile Hizmetleri Sempozyumu: 2000'li Yıllarda Aile Hizmetleri. Ankara, Başbakanlık Basımevi. 2001;216–55.
21. Özgüven C, Özbakir L, Yavuz Y. Mathematical models for job-shop scheduling problems with routing and process plan flexibility. Appl Math Model [Internet]. 2010;34(6):1539–48. Available at: <http://dx.doi.org/10.1016/j.apm.2009.09.002>
22. Berkey,Karen Mishke HS. Pocket Guide Family Assesment and Intervention. St Louis, Mosby. 1991;
23. Garcia-Shelton LM BHF. structure and development. In Fundamentals of Family Medicine (Ed RB Taylor). New York, Springer- Verlag,. 1983;8–22.
24. Poster M. Domestic Tyranny: The Making of American Social Policy against Family Violence from Colonial Times to the Present 216-219. 1988. 216–219 s.
25. Gökçe B. Türk toplumunda aile yapısı. Aile sosyolojisi 1. 2011;
26. U. N. C. U. Y. Bursa huzur evi yaşlılarının sosyodemografik özellikleri ve sağlık taraması sonuçları. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Derg. 2002;28(3):65–9.
27. Özgüven İE. Ailede iletişim ve yaşam. Pdrem Yayınları. 2001;
28. Günindi, Yunus and SYG. Aile kavramının değişim süreci ve okul öncesi dönemde ailenin önemi. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Derg. 2011;31(1):349–61.
29. Kasapoğlu, Aytül and NK. Aile sosyolojisi. TC Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını. 2011;
30. Güneş, D. K., & Gökler R. The family characteristics of juvenile delinquency in Turkey Türkiye’de suça sürüklenen çocukların aile özellikleri. J Hum Sci. 2017;14(4):3742–55.
31. Avcı, 2010; Pehlivan, 2017; Genç ve ark., 2017.
32. Özcan K. Şiddet dili. Remzi Kitabevi. 2013.
33. Kır YDİ. Toplumsal bir kurum olarak ailenin işlevleri. Elektron Sos Bilim

- Derg. 2011;36:381–404.
34. Özcan K. Köknel. 1996 s. 27.
 35. Eren A. Korku Kültürü , De ğerler Kültürü ve Ş iddet. 2005;
 36. Kültegin Y, İtr Ö, Ceyda T, Eke Y, Danışmanları P, Aksoy A, vd. Okullarda Suç VŞiddeti Önleme. 2005; Available at: www.yeniden.org.tr
 37. Ağçay G. Sakarya İlindeki kadınların Aile içi şiddete uğrama durumları Ve Yasal sorumlulukları hakkındaki Bilgi düzeyleri (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey). 2009.
 38. Harcar T. Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye ’ de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu. 2008;2(4):51–70.
 39. Polat Oğuz. Şiddet. marmara üniversitesi hukuk araştırmaları Derg. 2016;15–34.
 40. Subaşı N, Akın A. Kadına Yönelik Şiddet: Nedenleri ve Sonuçları. Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygul ve Araştırma Merk [İnternet]. 2010;1–94. Available at: http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/kadina_yon_siddet.pdf
 41. Dilek Yetim/Erkan Melih Şahin. “Aile Hekimliğinde Kadına Yönelik Şiddete Yaklaşım”. Aile Hekimliği Dergisi,. 2009;2(2):49.
 42. Şenyuva, G., & Yavuz F. Fiziksel şiddet olgularında travma sonrası stres bozukluğunun değerlendirilmesi. Adli Tıp Derg. 2009;23(1):1–14.
 43. Aşırız, M., & Yavuz S. Evlilik içi ırza geçme. Adli Tıp Derg. 2009;23(2):35–42.
 44. Journal PM. Mayıs 2003- Temmuz 2004 Tarihleri Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına Başvuran Aile İçi Şiddet Olguları’’. Pamukkale Tıp Derg. 2008;1(1):13–6.
 45. Nur G. Aile içi kadına yönelik şiddeti etkileyen faktörlerin lojistik regresyon ile analizi (Bursa Uludağ Üniversitesi). 2018.
 46. Ayten Zara Page Mİ. Aile İçi Ş iddet Konusunda Bir Derleme ., Türk Psikol Yazıları. 2008;11(22):81–94.
 47. Karataş S., Şener Ü. ON. T.C.Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Kadın Sığınma Evi Kılavuzu’’. 2008.
 48. Gökulu G. HN. Basında Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Analizi: Hürriyet, Sabah ve Posta Gazeteleri Örneği (2005-2008)’’. J Acad Soc Sci Stud Int J Soc sience. 2013;6(2):1829–50.
 49. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. “Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı”. 2008. 21,22.
 50. Karaboğa I. Şiddete maruz kalan kadınlarda psikolojik belirtiler: Kişilik

- özellikleri ve sosyal destek algısı açısından bir inceleme. 2013.
51. Bozkurt-Sener E. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Değerlendirilmesi. 2011.
 52. Demir S. Aile içi şiddetin çocuk açısından değerlendirilmesi. Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. 1997.
 53. Violence P. Yeşim İncecik v.d., "Eş Şiddeti Ve Aile Hekimliği". Turkish J Fam Med Prim Care. 2009;3(1):1–8.
 54. "2014 Yılı Faaliyet Raporu. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı. 2014.
 55. Yanık A. Kadına Yönelik Şiddet Davranışlarının Değerlendirilmesi: Türkiye'den Kanıt. Electron J VOCATIONAL Coll. 2014;4(4):104.
 56. Akbaba ZB. "Töre, Namus ve tore Saikiyle Kasten Öldürme". TBB Dergisi Sayı :75. 2008;337.
 57. Mehmet Ali Uçar. Aile İçi Şiddet ve Aile Koruma Yasası,. Ankara, Yetkin Yayınevi. 2003;81.
 58. T.C.~Basbakanlik~Aile~Arastirma. Aile içi şiddetin sebep ve sonuçları, (Aralık 1993-Aralık 1994). TC Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu [Internet]. 1995;genel yayı:xxiv, 321 s. TS-WorldCat. Available at: [http://www.worldcat.org/oclc/61394297%5CnTC Basbakanlik Aile Arastirma 1995 - Aile içi şiddetin sebep ve.pdf](http://www.worldcat.org/oclc/61394297%5CnTC%20Basbakanlik%20Aile%20Arastirma%201995%20-%20Aile%20içi%20şiddetin%20sebebi%20ve%20sonuçları.pdf)
 59. Özçoban AD. "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi", Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, Yüksek Lisans Tezi,. 2018.
 60. Şahin, E. M., Yetim, D., & Öyekçin DG. Edirne'de kadına yönelik eş şiddeti yaygınlığı ve kadınların şiddete karşı tutumları. Cumhuriyet Tıp Derg. 2012;34(1):23–32.
 61. Yörük S. Kadına Yönelik Şiddet: Antalya Örneği, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Antalya. 2010.
 62. Genel Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması'' Özet Rapor. 2014.
 63. Komut S. Ürkiye' de kadın, cinsellik ve kürtaj. Sos Ve Beşeri Bilimler Dergisi Cilt 3 NO 1. 2011;8012(1):87–95.
 64. T. C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması. 2015.
 65. Özkan G. Kadına Yönelik Şiddet - Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme. Hacettepe Law Rev [Internet]. 01 Haziran 2017 [kaynak 18 Aralık 2022];7(1):533–64. Available at: <https://dergipark.org.tr/en/pub/hacettepehdf/issue/46371/582819>
 66. Öktem Songu S, Şahin Emir A. 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un Çalışma İlişkilerine Etkisi. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Derg.

2020;26(2):1157–78.

67. T.C Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Töre ve Namus Cinayetleri İle Kadınlara Ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi” TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, Ankara. 2006.
68. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. Aile Kurultayı Kitabı, ANKARA. 1998. 221-227s., s.
69. Beşer A. , Kadın ve Şiddet”, I. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Sempozyumu Program ve Özet Kitabı, İzmir,. 2000. 31 s.
70. World Health Organization,. 2005.
71. TNSA. 2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Kalkınma Bakanlığı ve TÜBİTAK, Ankara, Türkiye. 2013. 157–163 s.
72. İkinci SS. Toplumun kanayan yarası: Kadına yönelik aile içi şiddet kavramı ve yansımaları. 13(2), 21-28. Ankara Sağlık Hizmetleri Derg. 2014;13(2):21–8.
73. Efe, Ş. Y., & Ayaz S. Kadına yönelik aile içi şiddet ve kadınların aile içi şiddete bakışı. Anadolu Psikiyatr Derg. 2010;11(1):23–9.
74. İbiloğlu AO. Aile içi şiddet. [Domestic violence]. Psikiyatr Güncel Yaklaşımlar. 2012;4(2):204–22.
75. Nur G. Aile içi kadına yönelik şiddeti etkileyen faktörlerin lojistik regresyon ile analizi (Master’s thesis, Bursa Uludağ Üniversitesi). 2018.
76. Zelal Ayman ve Nevin Şenol. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri, Sonuçları, Alınacak Önlemler, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Eğitim Seti,. 21 s.
77. Karel Kurst-Swanger/Jacqueline L. Petcosky. Violence in the Home: Multidisciplinary Perspectives, Oxford University Press. 2003. 32 s.
78. Sokullu, A., Gülşah, B., Erkan, S., & Barkın A. Güncel Ceza Hukuku ve Kriminoloji Çalışmaları–II. Beta Yayınları, İstanbul. 2008.
79. Damka Z. Sığınma evinde kalan şiddet mağduru kadınlar: anksiyete duyarlılığı, travmaya bağlı suçluluk, travma sonrası stres bozukluğu ve psikolojik belirtiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. 2009.
80. Duygu Erseçen, Zehra Tosun. Kadın Danışma Merkezi işleyişi Eğitimi El Kitabı, 1.B., Buluş Tasarım ve Matbaacılık, Ankara. 2015. 27 s.
81. Karınca E. Sorularla kadına yönelik aile içi şiddet. Türkiye Barolar Birliği. 2010;
82. Deklarasyonu, P., & Platformu E. Dördüncü dünya kadın konferansı. İçinde 1995.

83. T.C Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hacettepe Üniv Nee. Türkiyede kadına yönelik aile içi şiddet araştırması. 2014.
84. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun Resmî Gazete, Sayı: 23233.
85. Resmî Gazete S 28489. On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (06 Aralık 2012).
86. Bölükbaşı Ö. 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kapsamında kadının ve aile bireylerinin korunması (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). 2015.
87. 31429 Sayılı Resmî Gazete. 19 Mart 2021 tarihli ve 3718 Sayılı Cumhurbaşkanî Kararı.
88. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM). National Research on Domestic Violence Against Women in Turkey. 2008.
89. a.g.e. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü,. 2014.
90. Melis Naçar vd. "Kayseri İlinde İki Sağlık Ocağı Bölgesi'nde Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet" C.8, S.2, s.132. TAF Prev Med Bull. 2009;C.8, S.2, s.132.
91. WHO. World Report on Violence and Health, Geneva. 2002.
92. Claudia García-Moreno vd. "WHO Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women" World Health Organization. 2005.
93. YAYLA İD. Hekim ve Hemşirelerin Kadına Yönelik Şiddet İle İlgili Bilgi, Tutum ve Davranış Düzeyleri, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul. 2009.
94. Dişsiz, M., & Şahin HN. Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2003. Hacettepe Nüfus Etütleri Enstitüsü, Ankara. 2008;
95. United Nations TWW 2010. TrendsStatistics New York,. 2010.
96. Women UN. Facts and figures: Ending violence against women. 2016.
97. Rights HTMF. Violence against women: an EU-wide survey. Luxembourg: Publ Off Eur Union. 2014;
98. US Department of Justice O of JP, Bureau of Statistics. Homicide trends in the U.S-Intimate Homicides. 2007.
99. Crime NCRB 2008. "Chapter 5:, against Women." Crime in India 2007. Ministry of Home Affairs, New Delhi: 2. For a discussion of dowry-related deaths, see Garcia- Moreno C. ."Gender inequality and fire-related deaths in India." The Lancet, Vol. 373. 2009.
100. Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı (FRA). 2014;
101. Mudurlugu TBKSG. "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet." Ankara:

Elma Teknik Basım Matbaacılık. 2009.

102. T. C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı KSGM. T. C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması, Özet Rapor. Ankara. 2014.
103. Akyüz G, Kuğu N, Doğan O ÖL. Bir psikiyatri kliniğine başvuran evli kadın hastalarda aile içi şiddet, evlilik sorunları, başvuru yakınması ve psikiyatrik tanısı. Yeni Symp. 2002;40:41–8.
104. Vahip I DÖ. Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarınıZ. Türk Psikiyatr Derg. 2006;17:107–14.
105. Güleç Öyekçin D, Yetim D MŞE. . Kadına Yönelik Farklı Eş Şiddeti Tiplerini Etkileyen Psikososyal Faktörler. Türk Psikiyatr Derg. 2012;23:75–81.
106. Kocacik F DO. Domestic violence against women in Sivas, Turkey. Surv study Croat Med J. 2006;47:742–749.
107. Güler N, Tel H ÖTF. Kadının aile içinde yaşanan şiddete bakışı.2005;27: C U Tıp Fakültesi Derg. 2005;27:51–56.
108. Efe YŞ AS. Domestic violence against women and women’s opinions related to domestic violence. Anatol J Psychiatry. 2010;11:23–29.
109. Cengiz Özyurt B DA. The relationship between domestic violence and the prevalence of depressive symptoms in married women between 15 and 49 years of age in a rural area of Manisa, Turkey. Turk Psikiyatr Derg. 2011;22:10–6.
110. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu,2015 yılı raporu. 2015.
111. Kazancı D. Evliliklerinde maruz kaldıkları şiddet nedeniyle kadın sığınma evinde barınan kadınların kaygı ve depresyon düzeyleri. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü). 2010.
112. Havva, T. E. L. et al. Evli kadınların aile içi şiddete maruz kalma durumu ve etkileyen faktörler. IBAD Sos Bilim Derg. 2019;256–64.
113. Subaşı, N., & Akın A. Kadına yönelik şiddet; nedenleri ve sonuçları. Toplum cinsiyet, sağlık ve kadın Hacettepe Üniversitesi. 2003;1-13.
114. Tanrıverdi, G. Ve Şıpkın S. .Çanakkale’de Sağlık Ocaklarına Başvuran Kadınların Eğitim Durumunun Şiddet Görme Düzeyine Etkisi. Fırat Tıp Dergisi,. 2008;13(3):183–7.
115. Gürer GA. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerde kadınların aile içi şiddet algısı’Kayseri örneği’ (Master’s thesis, Kırıkkale Üniversitesi). 2015.
116. KÖŞGEROĞLU, N., ÜNSAL, A., TÜRE, A., ÇULHA, İ., & ÖZ Z. Eskişehir’de Yaşayan Bir Grup Kadının Aile İçi Şiddete Maruziyet Durumları ile Sosyo-Demografik Özellikleri Arasındaki İlişki. J Soc Sci Eskişehir Osmangazi Univ Osmangazi Üniversitesi Sos Bilim Dergisi,. 2016;17(1).
117. Johnson, K.B. & Das MB. Spousal violence in Bangladesh as reported by

- men: prevalence and risk factors. *J Interpers Violence*. 2009;24(6):977-95.
118. Teker Ataş G. Şiddete maruz kalan kadınlarda psikolojik dayanıklılık ve başa çıkma yollarına yönelik nitel ve nicel değerlendirme (Master's thesis, Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü). 2015.
119. Dönmez G. Evli erkeklerde eşlerine yönelik şiddet varlığının, türlerinin ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi: Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. İzmir, 2008. 2008.
120. Dinçer G. Kadına yönelik aile içi şiddet (Düzce örneği) (Doctoral dissertation, Sakarya Üniversitesi (Turkey)). DİNÇER, Gülşen. Kadına yönelik aile içi şiddet (Düzce örneği). 2010. PhD Thesis. Sakarya Üniversitesi (Turkey). 2010.
121. Sevinç, M., & Garip ES. A study of parents' child raising styles and marital harmony. *Procedia-Social Behav Sci*. 2010;2(2):1648-1653.
122. Orçan, M., & Muhsin KAR. Türkiye'de erken yaşta yapılan evlilikler ve risk algısı: Bismil örneği. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*,. *Polit Çalışmaları Derg*. 2008;14(14):97-112.
123. Fulton DR. Recognition and documentation of domestic violence in the clinical setting. *Crit Care Nurs Q*. 2000;23(2):26–34.
124. Margolin G VK. Posttraumatic stress in children and adolescents exposed to family violence: I. overview and issues. *Prof Psychol Res Pr*,. 2011;38:613-619.
125. Ehrensaft, M. K., Langhinrichsen-Rohling, J., Heyman, R. E., O'Leary, K. D. ve Lawrence E. Feeling controlled in marriage: A phenomenon specific to physically aggressive couples?. *J Fam Psychol*. 1999;13(11):20.
126. Kelebek G. Aile İçi Şiddete Maruz Kalarak Boşanmış Kadınların Yaşam Deneyimleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi. 2016.
127. Leidy, M. S., Guerra, N. G., & Toro RI. Positive parenting, family cohesion, and child social competence among immigrant Latino families. *J Fam Psychol*. 2010;24(3):252.
128. Kaçan, C. Y., Örsal, Ö., & Köşgeroğlu N. Hemşirelerde tükenmişlik düzeyinin incelenmesi. *Cumhur Hemşirelik Dergisi*,. 2016;5(2):65–74.
129. Tezel A. . Aile İçi İletişim: Uluslararası İnsan Bilim Derg. 2004;1(1):1-6.
130. ÖZKAN B. Aile içi şiddet Nedeni ile kadın sığınma Evine başvuran kadınlarda Cinsel Fonksiyonun değerlendirilmesi. *Dr Diss Marmara Univ*. 2019;
131. ANN HOFF LB. *Women As Survivors*, Routledge Pub., New York, . 1990.
132. Çötök NA. Toplumsal cinsiyet rolü dâhilinde kadına şiddet olgusuna karşı kadın algısı. *Int J Soc Sci Educ Res*. 2015;1(3).

133. Leonard KE HJ. Alcohol anti marriage effects. J Stud Alcohol Suppl. 13:139–46.
134. White HR HS. Acute and long-term effects of drug use on aggression from adolescence into adulthood. J Drug Issues. 1998;28:837–858.
135. Dearing RL, Stuewig J TJ. On the importance of distinguishing shame from guilt: Relations to Probl alcohol drug use. 2005;49(18):1841–50.
136. Öztürk Ö. Türkiye’De kadına yönelik şiddet (Doctoral dissertation, Marmara Universitesi. 2011.
137. Wolfinger Nil. The effect of parental divorce on adult tobacco and alcohol consumption. Heal soc Behav. 1998;39(3):254–69.
138. Flinck A. PE& ÅKP. Survival of intimate partner violence as experienced by women. J Clin Nurs 14,. 2005;383–393.
139. Deveci, Tadege (Yang MS, Yang MJ CSVA. Intimate Partner Violence and Minor Psychiatric Morbidity Of Aboriginal Taiwanese Women. Public Heal Rep. 2006;121:453–459.

EK-1

**18 YAŞ ÜSTÜ EVLİ KADINLARDA AİLE İÇİ ŞİDDETİN
DEĞERLENDİRİLMESİ ANKET SORULARI**

1-SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

1- Kaç yaşındasınız?

a)18-49 b)50-65 c)65 üstü

2- Mesleğiniz nedir? a)Çalışmıyor b)Öğrenci c)Özel sektör d)Kamu e)Diğer

3-Eğitim durumunuz:

a) Okuma-Yazması Yok b) Okuma-Yazma Biliyor c) İlkokul
Mezunu d) Ortaokul Mezunu e) Lise Mezunu
f) Yüksekokul Mezunu g) Fakülte Mezunu
h)yüksek lisans -doktora

4- Eşiniz kaç yaşında?

a)18-49 b)50-65 c)65 üstü

5-Eşinizin eğitim durumu:

a) Okuma-Yazması Yok b) Okuma-Yazma Biliyor c) İlkokul
Mezunu d) Ortaokul Mezunu e) Lise Mezunu
f) Yüksekokul Mezunu g)Fakülte Mezunu h)yüksek lisans
-doktora

6-Eşinizin mesleği nedir? a)Çalışmıyor b)Öğrenci c)Özel sektör d)kamu e)Diğer

7-Ailenizin aylık geliri

a)Gelirim giderimden az b)Gelirim giderime eşit c)Gelirim giderimden fazla

8-Evlenme şekliniz? (Birden fazla şık işaretlenebilir)

a) Anlaşarak b)Görücü usulüyle c)Akraba
evliliği d)Kaçarak e)Başlık parası ile
f)Çok eşlilik

9- Sizin ya da eşinizin önceki evliliklerden olan çocuğu var mı?

a)Benim var

b)Eşimin var

c)İkimizin de var

d)ikimizin de yok

10-Evliliğiniz süresince evinizde sizinle beraber yaşayan başka kişiler oldu mu ya da var mı?

- | | | |
|------------------|-------------------------|---------------|
| a)İkinci eş | b)Çocuklar(diğer eşten) | |
| c)Anne | d)Baba | e)Kayınvalide |
| f)Kayınpeder | g)Kayın | h)Görümce |
| k)Büyükanne | l)Büyükbaba | m)Akraba |
| n)Diğer o)OLMADI | | |

11-Olduysa bu durum ev düzenini nasıl etkiledi

- a) Olumlu b) Olumsuz c) Etkisi olmadı

12-Sigara kullanıyor musunuz?

a) Hiç kullanmadım

b) Bıraktım

c) Kullanıyorum

13-Eşiniz sigara kullanıyor mu?

a) Hiç kullanmadı

b)Bıraktı

c)Kullanıyor

14-Alkollü içki kullanıyor musunuz?

a)Hayır hiç kullanmadım

b)Önceden kullanıyordum, bıraktım

c) Evet, sadece sosyal ortamlarda kullanırım

d) Evet sık sık kullanırım

15-Eşiniz alkollü içki kullanıyor mu?

a)Hayır hiç kullanmaz

b)Önceden kullanıyordu, bıraktı

c) Evet, sadece sosyal ortamlarda kullanır

d) Evet sık sık kullanır:

16-Bağımlılık yapan herhangi bir madde kullanıyor musunuz?

- a) Hiç kullanmadım
- b) Bıraktım
- c) Kullanıyorum

17-Eşiniz madde kullanıyor mu?

- a) Hiç kullanmadı
- b) Bıraktı
- c) Kullanıyor

AİLE İÇİ FİZİKSEL ŞİDDET ANKETİ

18-Çocuk yetiştirirken dayak, kulak çekme, vurma, çimdikleme gibi uygulamalar toplumumuzda oldukça yaygındır. Siz çocukluğunuzda böyle durumları yaşadınız mı?

- a)Evet
- b)Hayır

Evet ise:

19-Kim ya da kimler tarafından?

- a)Anne
- b)Baba
- c)Kardeş
- d)Akraba
- e)Diğer

20-Ne sıklıkla?

- a)Her gün
- b)Her hafta
- c)Ayda bir
- d)Yılda bir
- f)Çok nadir

21-Eşiniz çocukluğunda herhangi bir şiddet ile karşılaşmış mı?

- a)Evet
- b)Hayır
- c)Bilmiyorum

Evet ise:

22-Kim ya da kimler tarafından?

- a)Anne
- b)Baba
- c)Kardeş
- d)Akraba
- e)Diğer

23-Ne sıklıkla?

- a)Her gün
- b)Her hafta
- c)Ayda bir
- d)Yılda bir
- f)Çok nadir

24-Sizin ailenizde babanız annenize şiddet uygular mıydı?

- a)Evet b)Hayır

25-Eşinizin ailesinde eşe şiddet var mıymış?

- a)Evet b)Hayır c)Bilmiyorum

26-Eğer çocuğunuz var ise günlük yaşantınızda çocuklar yaramazlık yaptığında ya da söz dinlemediğinde sizin ya da eşinizin çocukları çimdiklediği, vurduğu, tokat attığı ya da tekmelediği oluyor mu?

- a)Evet b)Hayır

Evet ise:

27-Kim tarafından?

- a)Kendisi b)Eşi

28-Ne sıklıkla?

- a)Her gün b)Her hafta c. Ayda bir d)Yılda bir
f)Çok nadir

29-Ne şiddette?

- a)Herhangi bir yara bere olmayacak şekilde
b)Ertesi güne ağrı bırakacak düzeyde
c)Hareketleri kısıtlayacak düzeyde
d)Günlük aktiviteleri yapmaya engel olacak şekilde (okula gidememe, ödev yapamama gibi)
e)Vücutta kalıcı iz ya da sakatlık bırakacak düzeyde

30-Evde sorun çıktığında nasıl çözümlersiniz:

- a) Konuşarak b)Benim fikrim kabul edilir c)Hep eşimin fikri kabul edilir
d) Tartışırız e) Kavga ederiz f)Dayağa maruz kalırım
g)Evde sorun çıkmaz h)Diğer.....

31-Evde sorun çıkmasının en sık sebebi nedir?

- a) Eşimin ailesinden kaynaklanan sorunlar
- b) Ekonomik nedenler
- c)Eşin çalışmaması ve evin ihtiyaçlarını karşılamaması
- d)Eşimin kıskanması
- e)Eşimin sinirli olması
- f)Çocuklara bağlı nedenler
- g)Psikolojik nedenler
- h)Alkol ya da madde kullanımı
- k)Cinsel ilişkiye girmek istememe
- l)Eşimin sözünü dinlememem
- m)Bir başka kişi ile aldatma
- n)Diğer.....
- o)Evde sorun olmaz

32-Size şimdiye kadar hiç şiddet uygulandı mı?

- a)Evet
- b)Hayır
- c)Yanıt vermek istemiyor

Evet ise

33-Kim tarafından?

- a)Eş
- b)Anne
- c)Baba
- d)Kardeş
- e)Akraba
- f)Diğer.....

34-Size uygulanan bu şiddeti nasıl tanımlarsınız? Birden fazla şık işaretlenebilir)

- a)Fiziksel
- b)Cinsel
- c)Duygusal
- d)Ekonomik

Eş Şiddeti Görme Durumu

35-Eşiniz tarafından hala şiddet görüyor musunuz?

- a)Evet
- b)Hayır

36-Eşiniz size ne sıklıkla şiddet uygular?

- a) Her gün
- b)Her hafta
- c)Ayda bir
- d)Yılda bir
- f)Çok nadi

37-Ne şiddette?

- a)Herhangi bir yara bere olmayacak şekilde
- b)Ertesi güne ağrı bırakacak düzeyde
- c)Hareketleri kısıtlayacak düzeyde
- d>Günlük aktiviteleri yapmaya engel olacak şekilde (okula gidememe, ödev yapamama gibi)
- e)Vücutta kalıcı iz ya da sakatlık bırakacak düzeyde

38-Size şiddet uygulandığında siz ne yaptınız?

- a)Kabullendim.
- a)Eşime karşılık verdim.
- b)Evden ayrıldım
- c)Yakınlarıma anlattım
- d)Hastaneye gittim
- e)Polise gittim
- f)Boşanmak için mahkemeye başvurdum.
- g)Diğer.....

39-Eğer herhangi bir girişimde bulunmadıysa, nedeni nedir?

- a)Eşimi sevdiğim ve affettiğim için
- b)Çocuklar için
- c)Çok ciddi bir durum olmadığı için
- d)Ailem hoş karşılamayacağı için
- e)Çevre hoş karşılamayacağı için
- f)Maddi nedenler
- g)Diğer.....

40-Şiddet uyguladıktan sonra eşinizin size karşı davranışı nasıldır?

- a)Pişmanlık
- b)Özür diler
- c)Aldırmaz
- d)Tehdit eder

e)Diğer.....

41-Bu durumda siz ne hissediyorsunuz?

a)Kendimi değersiz ve çaresiz hissettim

b)Boşanmak istedim

c)İntihar etmek istedim.

42-Hiç yaşadığınız şiddeti herhangi bir sağlık kuruluşunda anlattınız mı?

a)Evet

b)Hayır

43-Evet ise kime?

a)Aile hekimi

b)Ebe/Hemşire

c)Psikiyatrist

d)Diğer.....

44-Size bir sağlık kuruluşunda şiddet görme durumunuzla ilgili soru sorulup, bilgi verildi mi?

a)Evet

b)Hayır

45-Evet ise kim?

a)Aile hekimi

b)Ebe/Hemşire

c)Psikiyatrist

d)Diğer.....

46-Gelecek 10 yıl içinde kendinizi nasıl görüyorsunuz?

a)Eşimin düzelmesini umuyorum.

b)Bu benim kaderim, başka yapacak bir şey yok.

c)Eşimin değişeceğini sanmıyorum, gittiği yere kadar gider.

d)Bir iş bulursam boşanacağım.

e)Kesinlikle boşanmayı düşünüyorum.